

વિદ્યાર્થીઓનું અખબાર

શિક્ષણ સર્વદા

page > 2-3

ડિગ્રી ઇજનેરી
કોર્સમાં બીજા
રાઉન્ડના પ્રવેશ
બાદ ઉદભવેલી
સ્થિતિ: કયા
કોર્સની કેટલી
બેઠકો

page > 6

જગતે ગાંડા
કહેલા
વૈજ્ઞાનિકોની
કેટલીક
અજાણી વાતો

page > 6

દો.૧૨
બાયોલોજી
વિષય બાદ
ઉપલબ્ધ
ઓપ્ટોમેટ્રી
કોર્સ વિશે
માહિતી

email : shikshansarvada@gmail.com

તંત્રી : જસ્મીન પચ્ચીગર • ડિરેક્ટર : અશોક રાંદેરીયા ■ સળંગ અંક : ૨૫૮ ■ વર્ષ : ૧૧ ■ તા.૧ થી ૧૫, ઓગસ્ટ ૨૦૧૭

પ્રેસનોટનું સ્થળ : સાંઈ કોર્પોરેશન, સુબોધ બેકરી સામે, એલ.આઈ.સી. ક્વાટર્સ પાસે, ટીમલીયાવાડ, સુરત. ■ મો : ૯૪૨૬૬-૪૪૯૪૪ ■ ફોન-ફેક્સ : ૦૨૬૧-૨૭૪૭૪૪૦.

IAS-IPS બનવું, યુવાઓમાં ટોપ પ્રાયોરિટી

સ્માર્ટ સેલેરી સાથેના પેકેજસની કોર્પોરેટ જોબ્સનો કેન્ડ આજના યુવાનોમાં સૌથી વધુ છે. પરંતુ તેની સાથે સાથે દેશની સેવા કરવાના ધ્યેય સાથે અનેક યુવાનોનો ઝાંઝક ઈઅજ જેવી ડ્રીમ જોબ તરફ પણ વધ્યો છે. એસોસિએટના તાજેતરના એક અભ્યાસમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આઈ.એ.એસ. બનવું એ લાખો યુવાનોની પહેલી પસંદગી બની ગઈ છે. સત્તાવાર આંકડાઓના આધારે આ પ્રકારના દાવો એસોસિએટના અભ્યાસમાં કરાયો છે. જે મુજબ વર્ષ ૨૦૧૫માં ૯.૪૫ લાખની સામે વર્ષ ૨૦૧૬માં ૧૧.૩૫ લાખ એટલે કે બે લાખ જેટલા વધુ ઉમેદવારોએ યુ.પી.એસ.સી.ની સિવિલ સર્વિસીઝની પરીક્ષા આપી હોવાનું જણાવ્યું છે. સિવિલ સર્વિસીઝની પરીક્ષા આપનારા ૬૫૦ જેટલા ઉમેદવારોનો એક સર્વે કરાયો હતો અને એસોસિએટને જણાવ્યું હતું કે, એક વિશેષ પ્રકારની સત્તા પ્રત્યેનો મોહ,

પગારધોરણો અને અન્ય લાભોમાં થયેલા નોંધપાત્ર સુધારા યુવાનોને ઈન્ડિયન સિવિલ સર્વિસીઝમાં જોડાવવા આકર્ષિત કરી રહ્યા છે. વહીવટી ક્ષેત્રમાં આઈ.એ.એસ. અધિકારીનો રૂતબો અને માનમોભો પણ જબરજસ્ત હોય છે અને આ સોશિયલ સ્ટેટસ પણ યુવાનોને ઈઅજ બનવા પ્રેરકબળ બની રહે છે. જ્યારે કે પરંપરાગત ઢબે જોઈએ ૨૦૧૫માં ૯.૪૫ લાખથી વધીને ૨૦૧૬માં ૧૧.૩૫ લાખ ઉમેદવારોએ યુપીએસસીની સિવિલ સર્વિસીઝની પરીક્ષા આપી તો ઈન્ડિયન ફોરેન સર્વિસીઝ (આઈ.એફ.એસ.)ની સેવાઓમાં જોડાવવાને યુવાનો બીજા ક્રમની પ્રાથમિકતા આપે છે. તેમનું માનવું છે કે ફોરેન સર્વિસીઝ કુલ અને ઈન્ટેલેક્યુઅલ પ્રકારની જોબ છે અને તે વધારે આકર્ષક જણાય છે. તે ઉપરાંત રૂઆબદાર પોલીસની જોબ કરવા અનેક યુવાનો ઈન્ડિયન પોલીસ સર્વિસીઝમાં પણ જોડાઈ

રહ્યા છે અને તે તેમની ત્રીજા ક્રમની પસંદગી છે, પરંતુ જો યુવાનો આઈ.એ.એસ. ના થઈ શકે તો તેઓ પણ આઈ.પી.એસ. બનવાનું પસંદ કરશે તેમ સર્વમાં જણાવ્યું હતું. અભ્યાસમાં નોંધવામાં આવ્યું હતું કે ફરી એકવાર દેશમાં સત્તા, પદ અને સામાજિક મોભો અપાવતી નોકરીઓ યુવાનોમાં આકર્ષણનું કેન્દ્ર બની રહી છે. પરંતુ અનેકવાર મુશ્કેલીભર્યા વિસ્તારોમાં નોકરી આવે ત્યારે યુવાનોને સુરક્ષા અને જોબમના સવાલો પણ ઉભા થાય છે. આ મામલે એસોસિએટના સેક્રેટરી જનરલ ડી.એસ. રાવતે જણાવ્યું હતું કે, સિવિલ સર્વિસીઝમાં ઉમેદવારોના પ્રમાણમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. જેમાં ખાસ કરીને બિહાર અને ઉડીસા જેવા આર્થિક રીતે પ્રમાણમાં પાછળ રહેલા

રાજ્યોના યુવાનોની સંખ્યા વિશેષ જોવા મળે છે. તેની પાછળનું કારણ એવું છે કે, દિલ્હી, ગુજરાત, તમીલનાડુ, કર્ણાટક, મહારાષ્ટ્ર જેવા અનેક વિકસીત અને સમૃદ્ધ રાજ્યોના યુવાનો ઉચ્ચ સ્તરની ખાનગી કોર્પોરેટ સેક્ટરની જોબમાં જવાનું પસંદ કરે છે. મોટાભાગના યુવાનો આઈઆઈએમ કે એન્જિનિયરિંગ જેવા ઉચ્ચ અભ્યાસો પૂર્ણ કરીને કોર્પોરેટ જોબ અથવા તો વિદેશમાં વધુ અભ્યાસ કરીને વૈશ્વિક સ્તરે પણ નોકરીઓ મેળવે છે. જો કે, દેશની અનેક નામાંકિત બિઝનેસ સ્કૂલ અને એન્જિનિયરિંગ કોલેજીસના યુવાનો પણ સિવિલ સર્વિસીઝ તરફ વળ્યા છે. જેમની મહત્વકાંક્ષા સમાજમાં કંઈક નોંધપાત્ર પ્રદાન આપીને પરિવર્તન આણવાનું હોય છે. સત્તાવાર આંકડાઓ મુજબ વર્ષ ૨૦૧૫માં ૪.૬૫ લાખ અને ૨૦૧૬માં ૪.૫૧ લાખ ઉમેદવારોએ સિવિસ સર્વિસીઝ માટેની પ્રીલિમિનરી પરીક્ષા આપી હતી.

ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોમાં આચાર્યની ભરતી કરવાની સત્તા સંચાલકોને સોંપાઈ

રાજ્યની ગ્રાન્ટેડ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્કૂલોમાં આચાર્યની નિમણૂકની સત્તા પરત સંચાલકોને સોંપાઈ છે. જેનાથી સંચાલકોમાં ખુશાલીનો માહોલ જોવા મળ્યો છે. અત્યાર સુધી સરકાર દ્વારા ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોમાં સંચાલકોની નિમણૂક કરી મોકલવામાં આવતા હતા અને તેના પગલે સંચાલકો અને સરકાર સામસામે આવી ગઈ હતી. જોકે, હવે સરકારે આચાર્યની નિમણૂકની સત્તા ફરી સંચાલકોના હાથમાં આપી દીધી છે. આ અંગે ગુજરાત રાજ્ય શાળા સંચાલક મહામંડળના પ્રમુખ અંબુભાઈ પટેલે આ અંગે જણાવ્યું હતું કે, રાજ્ય સરકારે ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોમાં આચાર્યની નિમણૂકની સત્તા સંચાલકોને સોંપી દીધી છે. આ માટે સરકાર દ્વારા પરિપત્ર બહાર પાડી દેવામાં આવ્યો છે. નવી જોગવાઈ અનુસાર રાજ્ય કક્ષાની પસંદગી સમિતિ જે તે સ્કૂલના આચાર્યની ખાલી જગ્યા માટે ઓનલાઈન અરજી મંગાવશે. અરજીઓ પસંદગી સમિતિને મળ્યા બાદ તેમાં મેરિટમાં આવતા પ્રથમ પંદર ઉમેદવારોની યાદી સ્કૂલના સંચાલકોને સોંપાશે અને એક યાદી જે તે વિસ્તારના ડીઈઓને મોકલાશે. ઉમેદવારોની યાદી આવ્યા બાદ સંચાલક ઈન્ટરવ્યૂની તારીખ નક્કી કરશે. ત્યાર બાદ ઈન્ટરવ્યૂ માટેની કમિટી આ પંદર ઉમેદવારોના ઈન્ટરવ્યૂ લેશે. ઈન્ટરવ્યૂ માટેની કમિટીમાં સંચાલક મંડળના બે પ્રતિનિધિ હશે. ઉપરાંત સંચાલક મંડળ નક્કી કરે તે તાલુકા બહારનો કેળવણીકાર સભ્ય હશે. આ ઉપરાંત ડીઈઓ પણ કમિટીમાં ભેખર હશે. આ ચાર સભ્યો ઉપરાંત જિલ્લાના સિનિયર એજ્યુકેશન ઈન્સ્પેક્ટર સભ્ય સચિવ રહેશે. આમ ચાર

સભ્યોની કમિટીમાં સંચાલક મંડળના ત્રણ સભ્યો રહેશે અને તે ઈન્ટરવ્યૂ બાદ આચાર્યની પસંદગી કરશે. સમિતિમાં ૩ સભ્યોનું કોરમ હશે તો પણ માન્ય ગણાશે તેવું નક્કી કરાયું છે. ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક સંઘ સંકલન સમિતિના પ્રવક્તા પંકજ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, સરકારના ૨૦૧૧ના ઠરાવથી સ્કૂલના આચાર્યની ભરતી માટે સંચાલક મંડળની કોઈ પણ ભૂમિકા ન હતી. પરંતુ હવે સરકારે પરિપત્ર કરી ભરતીમાં સંચાલક મંડળના બે પ્રતિનિધિ મુકવાનું નક્કી કર્યું છે તેને આવકારવામાં આવે છે અને આ નિર્ણયના લીધે સંચાલકોની ભરતીમાં ભુમિકા રહેશે. આચાર્યની ભરતી માટે કેટલું વેઈટજ રહેશે ગ્રાન્ટેડ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્કૂલોમાં આચાર્યની ભરતી માટે ૬૦ ટકા ગુણ હેડ ટીચર એપીટ્યુડ ટેસ્ટના ગણવામાં આવશે. જ્યારે ૪૦ ટકા ગુણ ઉમેદવારની શૈક્ષણિક લાયકાત અને અનુભવના ગણવામાં આવશે. આમ, ૧૦૦ ગુણના આધારે આચાર્યની પસંદગી કરાશે અને ત્યાર બાદ મેરિટના આધારે ઈન્ટરવ્યૂ ગોઠવવામાં આવશે અને ત્યાર બાદ આચાર્યની નિમણૂક કરાશે તેમ સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. ભ્રષ્ટાચાર વધશે તેવી આશંકા અગાઉ ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોમાં આચાર્યની નિમણૂકની સત્તા સંચાલકોને જ આપેલી હતી. પરંતુ તે વખતે કેટલાક સંચાલકો દ્વારા ભ્રષ્ટાચાર કરી આચાર્યની નિમણૂક અપાતી હતી. જેના પગલે સરકારે આચાર્યની ભરતીની સત્તા સંચાલકો પાસેથી લઈ લીધી હતી. જોકે, અમુક સંચાલકોના પાપે તમામ સંચાલકોને ભોગવવાનો વારો આવ્યો

હતો. જેથી સંચાલકોએ સરકાર સામે બાંધો ચઢાવી હતી. જોકે, હવે ફરી સંચાલકોને આચાર્યની નિમણૂકની સત્તા સોંપાતા કેટલાક સંચાલકો દ્વારા ભ્રષ્ટાચાર થઈ શકે તેવી શક્યતા સૂત્રોએ વ્યક્ત કરી છે.

ઓપરેશન મૂન:
૨૦૧૮માં ચંદ્ર પર લહેરાશે ભારતનો ત્રિરંગો

દેશની ધરતીથી આવતા વર્ષે બે મૂન મિશન લોન્ચ કરવામાં આવશે. પહેલું મિશન અંતરિક્ષ એજન્સી ઈસરોના ચંદ્રયાન(૨૦૧૮)નું એડવાન્સ વર્ઝન હશે, જેનો હેતુ ચંદ્ર વિષે મહત્તમ જાણકારી મેળવવાનો રહેશે. બીજું મિશન એરોસ્પેસ સ્ટાર્ટઅપ ટીમ ઈન્ડસનું છે, જે ચંદ્રની ધરતી પર ૫૦૦ મીટર ચાલશે અને ત્રિરંગો પણ લહેરાવશે.

ટીમ ઈન્ડસનું આ મિશન ગ્લોબલ લૂનર કોમ્પિટિશનનો ભાગ છે. ટીમ ઈન્ડસમાં મોટા ભાગના યુવા એન્જિનિયર છે, જેનું નેતૃત્વ આઈઆઈટી દિલ્હીમાં ભણેલા રાહુલ નારાયણ કરી રહ્યા છે. આ ગૂગલના લૂનર ગ્લોબલ કોમ્પિટિશન અંતર્ગત કરવામાં આવી રહ્યું છે, જેની પ્રાર્થજ મની લગભગ ૧૮૨ કરોડ રૂપિયા છે. આ કોમ્પિટિશનમાં સિલેક્ટ થયેલી ટીમોએ ચંદ્ર પર રોવરને ૫૦૦ મીટર ચલાવવાનું અને પૃથ્વી સુધી તેનો ફોટો મોકલવાના રહેશે. બન્ને મિશન ટેકનિકલ અને સાયન્ટિફિક રીતે અલગ છે. બન્ને સ્પેસક્રાફ્ટમાં વપરાતો સામાન પણ સંપૂર્ણપણ અલગ છે. બન્નેની સરખામણી કરવાનો કોઈ અર્થ નથી.

પૂરક પરીક્ષામાં પાસ થયેલા અને અગાઉ પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં ભાગ ન લઈ શકેલાને તક અપાશે

ડિગ્રી એન્જિનિયરિંગ અને ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગમાં પ્રવેશની પ્રક્રિયાના બે રાઉન્ડ પુરા થઈ ચુક્યા છે. બન્ને કેટેગરીમા ૩૦૩૦ હજાર જેટલી બેઠકો ખાલી પડે તેમ છે. આ સ્થિતિમાં હવે ખાલી પડેલી બેઠકો પર પૂરક પરીક્ષામાં પાસ થયેલા અથવા તો અન્ય વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવા માટે ઓફલાઈન રાઉન્ડ કરવામાં આવશે. જેમાં પ્રવેશ ઈચ્છતાં વિદ્યાર્થીઓએ ઓનલાઈન સંમતિ આપ્યા બાદ રૂબરૂમાં પ્રવેશ સમિતિ સમક્ષ ઉપસ્થિત રહીને ખાલી પડેલી બેઠકો પર પ્રવેશ લેવાનો રહેશે. ડિપ્લોમા ઈજનેરીની પ્રવેશ સમિતિ પાસે રહેલા અંદાજે ૫૮ હજાર બેઠકો માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. પ્રવેશ પ્રક્રિયાના બે રાઉન્ડ પુરા થઈ ચુક્યા છે. બીજા રાઉન્ડમાં વિદ્યાર્થીઓએ આપેલી ચોઈસના આધારે કોલેજની ફાળવણી કરી દેવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થીઓને રિપોર્ટિંગ કરવા માટે આવતીકાલ સુધીની સમયમર્યાદા અપાઈ છે. કેટલી બેઠકો ભરાઈ છે તેની વિગતો આવતીકાલ સાંજ સુધીમાં પ્રવેશ સમિતિ પાસે પહોંચ્યા બાદ ખાલી બેઠકો અંગેનો નિર્ણય કરાશે. સૂત્રો કહે છે હાલમાં ૨૮ હજાર બેઠકો એવી છે કે જે વિદ્યાર્થીઓને ફાળવવામાં જ આવી નથી. એટલે કે વિદ્યાર્થીઓ પ્રવેશ જ લીધો નથી. બીજા રાઉન્ડમાં જે વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ અપાયો છે તેમાંથી હજુ બે હજાર જેટલી બેઠકો ખાલી પડે તેમ છે. આ સ્થિતિમાં ખાલી પડેલી બેઠકોની સંખ્યા ૩૦ હજાર સુધી પહોંચી જાય તેમ છે. આજ રીતે ડિગ્રી ઈજનેરીમાં પણ કુલ ૬૮ હજાર બેઠકો માટે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. જે પૈકી ૨૮ હજાર બેઠકો ખાલી પડી છે. બીજા રાઉન્ડની ફાળવણી બાદ હજુ એક હજારથી વધારે બેઠકો ખાલી પડે તેવી શક્યતા છે. જેથી ડિપ્લોમા અને ડિગ્રી ઈજનેરી મળીને અંદાજે ૬૦ હજારથી વધુ બેઠકો ખાલી પડશે. નિયમ પ્રમાણે આ બેઠકો ભરવાની સત્તા કોલેજોની સોંપી દેવાય છે. પરંતુ તે પહેલા આ ખાલી બેઠકો પર પૂરક પરીક્ષામાં પાસ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ ઉપરાંત જે વિદ્યાર્થીઓ કોઈ કારણોસર પ્રવેશ સમિતિમાં ભાગ લઈ શક્યા નથી તેઓ માટે ઓફ લાઈન કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. સૂત્રો કહે છે તા.૩૦ ઓગસ્ટથી વિદ્યાર્થીઓને ઓનલાઈન સંમતિ આપવાની સૂચના આપવામાં આવશે. જેના આધારે આગામી ૧૦ દિવસોમાં વિદ્યાર્થીઓને રૂબરૂમાં બોલાવીને ખાલી બેઠકો પર પ્રવેશની ફાળવણી કરાશે.

ડિપ્લોમા ડિગ્રી ઈજનેરીની ખાલી બેઠકો પર ઓફ લાઈન પદ્ધતિથી પ્રવેશ અપાશે

ડિગ્રી એન્જિ.માં ૨ રાઉન્ડ પછી ૨૮, ૨૩૬ બેઠક ખાલી

ADMISSION COMMITTEE FOR PROFESSIONAL COURSES					
BRANCHWISE FILLED STATUS IN BE ROUND - 02					
Sr. No.	Branch Name	Total	Allotted	Vacant	% Filled
1	Civil & Infrastructure Engineering	45	45	0	100
2	Hons. in ICT with Minor in Computational Sciences (CS)	36	36	0	100
3	INDUSTRIAL ENGINEERING	30	30	0	100
4	METALLURGICAL AND MATERIALS ENGINEERING	40	40	0	100
5	METALLURGY	60	60	0	100
6	Petroleum Technology	60	60	0	100
7	Plastic Technology	30	30	0	100
8	RUBBER TECHNOLOGY	30	30	0	100
9	TEXTILE PROCESSING ENGG.	60	60	0	100
10	TEXTILE TECHNOLOGY	135	135	0	100
11	WATER MANAGEMENT	30	30	0	100
12	Computer Science & Engineering (Cloud Based Applications)	30	28	2	93.33333
13	POWER ELECTRONICS	120	112	8	93.33333
14	Environmental Science & Technology	50	44	6	88
15	INFORMATION & COMMUNICATION TECHNOLOGY	428	366	62	85.51402
16	PRODUCTION ENGINEERING	323	271	52	83.90093
17	ENVIRONMENTAL ENGINEERING	315	261	54	82.85714
18	Chemical Technology	50	40	10	80
19	BIOMEDICAL ENGINEERING	248	194	54	78.22581
20	FOOD PROCESSING & TECHNOLOGY	75	58	17	77.33333
21	COMPUTER ENGINEERING- Shift 2	336	256	80	76.19048
22	INSTRUMENTATION & CONTROL ENGG.	882	667	215	75.62358
23	Computer Science & Engineering (Big Data & Analysis)	45	34	11	75.55556
24	CHEMICAL ENGINEERING	2133	1576	557	73.88654
25	INFORMATION TECHNOLOGY	3870	2775	1095	71.70543
26	COMPUTER ENGINEERING	6753	4839	1914	71.65704
27	AERONAUTICAL ENGINEERING	263	182	81	69.20152
28	Computer Science & Engineering (Mobile Applications)	15	10	5	66.66667
29	PLASTIC ENGINEERING	60	39	21	65
30	ELECTRONICS	165	105	60	63.63636
31	COMPUTER SCIENCE & ENGG	1590	1007	583	63.33333
32	MINING ENGINEERING	180	112	68	62.22222
33	ELECTRONICS & COMMUNICATION ENGG.	4363	2171	2192	49.75934
34	COMPUTER SCIENCE & ENGG- Shift 2	105	47	58	44.7619
35	CIVIL ENGINEERING	9465	4145	5320	43.79292
36	TEXTILE ENGINEERING	90	39	51	43.33333
37	MECHANICAL ENGINEERING	11675	4783	6892	40.96788
38	AUTOMOBILE ENGINEERING	1994	765	1229	38.3651
39	ELECTRICAL ENGINEERING	7265	2658	4607	36.58637
40	Metallurgical Engineering	55	18	37	32.72727
41	MECHATRONICS	323	104	219	32.19814
42	CIVIL ENGINEERING- Shift 2	456	122	334	26.75439
43	Agriculture Engineering	157	34	123	21.65605
44	Electrical Engineering- Shift 2	375	81	294	21.6
45	BIO-TECHNOLOGY	90	19	71	21.11111
46	MARINE ENGINEERING	28	4	24	14.28571
47	Nano Technology	120	16	104	13.33333
48	Robotics and Automation	60	8	52	13.33333
49	Mechanical Engineering- Shift 2	1695	206	1489	12.15339
50	Computer Engineering (Cloud Tech. & Information Security)	45	4	41	8.88889
51	Manufacturing Engineering	60	5	55	8.33333
52	ELECTRICAL & ELECTRONICS	90	1	89	1.11111

કેમિકલ બ્રાન્ચ હોટ ફેવરિટ ખાલી બેઠકો માટે હવે ઓફલાઈન પ્રવેશ પ્રક્રિયાની ટૂંકમાં જાહેરાત કરાશે

એડમિશન કમિટી દ્વારા ડિગ્રી ઈજનેરીમાં પ્રવેશ માટે બે રાઉન્ડ પૂરા કરી દેવામાં આવ્યા છે. બીજા રાઉન્ડ પછી જે બેઠકો ખાલી પડશે તેના માટે ત્રીજો રાઉન્ડ ઓનલાઈન નહીં પરંતુ ઓફ લાઈન પ્રમાણે કરવામાં આવશે. એટલે કે પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા ખાલી પડેલી બેઠકોની વિગતો જાહેર કરવામાં આવશે. જેમાં પ્રવેશ લેવા ઈચ્છતાં વિદ્યાર્થીઓએ સંમતિ આપવાની રહેશે. જેટલા વિદ્યાર્થીઓ સંમતિ આપી હશે તેઓને મેરિટના આધારે પ્રવેશ સમિતિ ખાતે બોલાવીને કોલેજની ફાળવણી કરવામાં આવશે. બે ઓનલાઈન અને એક ઓફ લાઈન રાઉન્ડ પૂરો થયા બાદ ખાલી પડેલી બેઠકો ભરવાની સત્તા નિયમ પ્રમાણે કોલેજોને સોંપી દેવામાં આવશે.

કેમિકલ બ્રાન્ચ હોટ ફેવરિટ :

ડિગ્રી એન્જિ.માં પ્રવેશ માટે છેલ્લા કેટલાય સમયથી આઈ.ટી. અને કોમ્પ્યુટર બ્રાન્ચ હોટ ફેવરિટ ગણાતી હોય છે. પરંતુ આ વખતે કેમિકલ બ્રાન્ચ વિદ્યાર્થીઓની ફેવરિટ રહી છે. સૌથી વધુ કુલ ૭૪ ટકા વિદ્યાર્થીઓ કેમિકલ બ્રાન્ચમાં પ્રવેશ લીધો ત્યારબાદ કોમ્પ્યુટર અને આઈ.ટી.માં ૭૨ ટકા વિદ્યાર્થીઓ પ્રવેશ લીધો છે. આમ, પહેલી વખત કેમિકલ ઈજનેરીમાં સૌથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ પ્રવેશ લીધો છે. બીજા રાઉન્ડ બાદ ૨૮ હજાર કરતાં વધુ બેઠકો ખાલી પડી છે. બીજા રાઉન્ડમાં પ્રવેશ ફાળવણી બાદ હાલમાં વિદ્યાર્થીઓને ફી ભરવાની સૂચના અપાઈ છે.

વરસાદના પગલે ૨૬ કરાયેલી ટેટ-૨ની પરીક્ષા હવે ૨૦ ઓગસ્ટે

રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા ૩૦ જુલાઈના રોજ લેવામાં આવનારી ટિચર એલિજિબીલીટી ટેસ્ટ (ટેટ)ની પરીક્ષા સમગ્ર રાજ્યમાં ભારે વરસાદની સ્થિતિના પગલે ઉમેદવારો પરીક્ષા આપવા માટે આવી શકે તેવી સ્થિતિમાં ન હોવાથી પરીક્ષા મોકુફ રાખવા રજૂઆત થઈ હતી. જેને ધ્યાને લઈને રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડે ટેટ-૨ની પરીક્ષા મોકુફ રાખવા નિર્ણય લીધો હતો. હવે રાજ્યમાં વરસાદની સ્થિતિમાં સુધારો થતાં ટેટ-૨ની પરીક્ષા ૨૦ ઓગસ્ટના રોજ લેવાનું નક્કી કર્યું છે.

રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા ઉચ્ચ પ્રાથમિક સ્કૂલોમાં એટલે કે ધોરણ ૬થી ૮માં શિક્ષક તથા વિદ્યાસહાયક બનવા માંગતા ઉમેદવારો માટે ટેટ-૨ની પરીક્ષા માટે જૂન માસમાં જાહેરનામું બહાર પાડી ઉમેદવારો પાસેથી અરજીઓ મંગાવી હતી. અરજીઓ આવ્યા બાદ રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા પરીક્ષાનો કાર્યક્રમ નક્કી કર્યો હતો. જે મુજબ રાજ્યમાં ટેટ-૨ની પરીક્ષા ૩૦ જુલાઈના રોજ અપોરે ૩ થી ૫ વાગ્યા દરમિયાન લેવામાં આવનાર હતી. બોર્ડ દ્વારા ૩૦ જુલાઈના રોજ લેવાનારી ટેટ-૨ની પરીક્ષા મોકુફ રાખવાનો નિર્ણય લીધો હતો. હવે રાજ્યમાં વરસાદની જોર ઘટતા આગામી દિવસોમાં ટેટ-૨ની પરીક્ષા લઈ શકાય તેમ હોઈ રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા ૨૦ ઓગસ્ટના રોજ ટેટ-૨ની પરીક્ષા લેવાનો નિર્ણય લીધો છે. આ માટે રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા સત્તાવાર જાહેરાત પણ કરી દેવાઈ છે. ટેટ-૨ની પરીક્ષા માટે અગાઉ આપવામાં આવેલા કોલ લેટર માન્ય ગણાશે, તેમાં ઉમેદવારોએ માત્ર તારીખ સુધારી લેવાની રહેશે. આ ઉપરાંત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા ૩૧ જુલાઈથી ૨૦ ઓગસ્ટ સુધી વેબસાઈટ પર નવા કોલલેટર પણ મુકાશે. વિદ્યાર્થીઓ વેબસાઈટ પરથી તે ડાઉનલોડ કરી શકે છે.

સી.એ.ના વિદ્યાર્થીઓ ખાનગી કોચિંગ ક્લાસીસ પર આધાર ન રાખે: આઈસીએઆઈના પ્રેસિડન્ટ

ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ ઓફ ઈન્ડિયાના પ્રેસિડન્ટ એમ.દેવરાજાએ અમદાવાદ ખાતે કોન્વોકેશન પછી સી.એ.કરતાં વિદ્યાર્થીઓને સૂચન કરતાં જણાવ્યું હતું કે કોચિંગ ક્લાસીસ પર નિર્ભર ન રહો. વધુમાં વધુ પ્રેક્ટિકલ નોલેજ મળે તેવા પ્રયાસો કરવા જોઈએ. સી.એ.ના નવા કોર્સ અંગે તેઓએ કલ્પું કે આગામી નવેમ્બર માસ સુધી સી.એ.નો નવો કોર્સ અમલમાં આવે તેવી કોઈ શક્યતા હાલ જોવા મળતી નથી. સી.એ. કરવા ઈચ્છતાં વિદ્યાર્થીઓ વધુમાં વધુ કોચિંગ ક્લાસીસ પર આધાર રાખતાં હોય છે. તેમાં પણ પ્રાઈવેટ કોચિંગ ક્લાસીસમાં જતાં વિદ્યાર્થીઓ માત્ર આ ક્લાસીસ પર નિર્ભર રહેતા હોય છે. ખરેખર સી.એ. થવું હોય તો કોચિંગ ક્લાસીસ પર નિર્ભર ન રહેવું જોઈએ. તેના બદલે વિદ્યાર્થીઓએ સી.એ. ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાંથી

અપાતા મટીરિયલ્સને કેન્દ્રમાં રાખીને પ્રેક્ટિકલ નોલેજ વધુને વધુ મળે તેવા પ્રયાસો કરવા જોઈએ. સી.એ.ના નવા કોર્સ અંગે તેઓએ કલ્પું કે હાલ સી.એ.ના નવા ગ્રાફ્ટને મંજૂરી મળી નથી. લો મીનીસ્ટરીની સૂચના પ્રમાણે હવે આગામી ફેબ્રુઆરીના બીજા સપ્તાહમાં ફરીવાર નવો કોર્સ સાર્વજનિક કરવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ સહિત તમામ લાગતાવળગતાંઓ આ નવા કોર્સ અંગે પોતાના સૂચના મોકલાવી શકશે. ત્યારબાદ ફરીવાર લો મીનીસ્ટરીમાં નવો ગ્રાફ્ટ મોકલવામાં આવશે. જો તેને મંજૂરી મળશે તો આગામી નવેમ્બરમાં નવો કોર્સ અમલમાં લાવવામાં આવશે. આમ, હજુ ૯ માસ સુધી સી.એ.માં નવો કોર્સ અમલમાં આવે તેવી કોઈ શક્યતા નથી.

મેડિકલપેરા મેડિકલમાં પ્રવેશ માટે પાંચ પ્રકારના અલગ અલગ મેરિટલિસ્ટ જાહેર નીટના આધારિત મેરિટમાં ૧૮૨૨૦નો સમાવેશ

મેડિકલ-પેરા મેડિકલમાં પ્રવેશ માટેની કાર્યવાહી શરૂ કરી દેવામાં આવી છે. પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા તમામ કોર્સમાં પ્રવેશ માટે ગુરુવારથી મોક રાઉન્ડનું ચોઈસ ફિલિંગની પ્રક્રિયા શરૂ કરી દેવામાં આવી છે. પહેલી વખત મેડિકલપેરા મેડિકલમાં ઓનલાઈન એડમીશન કરવામાં આવી રહ્યું છે. આ ઉપરાંત મેડિકલડેન્ટલ સહિતના પાંચ કોર્સમાં નીટના આધારે અને અન્ય છ કોર્સમાં નીટ વગર એટલે કે ધો. ૧૨ના મેરિટના આધારે પ્રવેશ પ્રક્રિયા કરવાનું નક્કી કરાયું છે. જેના લીધે પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા કુલ છ પ્રકારના મેરિટલિસ્ટ બહાર પાડવામાં આવ્યા છે. તમામ ૧૧ કોર્સ માટે મોક રાઉન્ડ શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. પરંતુ પ્રવેશ પ્રક્રિયા હાલ માત્ર મેડિકલ-ડેન્ટલ માટે કરવામાં આવી રહી છે. જ્યારે પેરા મેડિકલ માટે તા. ૧૪મી થી કાર્યવાહી શરૂ કરાશે.

નીટના આધારે મેડિકલ, ડેન્ટલ, આયુર્વેદ, નેચરોપથી અને હોમિયોપથી એમ, પાંચ કોર્સમાં પ્રવેશ કાર્યવાહી થવાની છે. નીટ ના આધારે થનારા પ્રવેશ માટે હાલ સમિતિ દ્વારા ૧૮૨૨૦ વિદ્યાર્થીઓનું મેરિટલિસ્ટ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં નીટમાં પહેલા ક્રમે સેન્ટ્રલ બોર્ડનો વિદ્યાર્થી યથ વસા આવ્યો છે. જે ઓલ ઈન્ડિયામાં ૨૩માં રેંકમાં છે. નીટના મેરિટલિસ્ટમાં કુલ ૧૮૨૨૦ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. જેમાં એસ.ટી. કેટેગરીના ૧૧૪૨, એસઈબીસી કેટેગરીના ૬૦૪૫, એસ.સી. કેટેગરીના ૧૪૬૨, એનઆરઆઈ કેટેગરીના ૧૦૮ અને ઓપન કેટેગરીના ૯૬૮૦ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. ધો. ૧૨ના આધારે ફિઝિયોથેરાપી, ઓપ્ટોમેટ્રી, નર્સિંગ, ઓર્થોટીકસ, ઓડિયોલોજી અને એક્ઝ્યુપેશનલ

થેરાપી જેવા કોર્સમાં પ્રવેશ પ્રક્રિયા કરવામાં આવશે. આ પાંચ કોર્સ માટેના જાહેર કરાયેલા મેરિટમાં ૩૧૬૦૯ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. ધો. ૧૨ના આધારે છ કોર્સમાં પ્રવેશ પ્રક્રિયા માટે જુદા જુદા ચાર પ્રકારના મેરિટલિસ્ટ જાહેર કરાયા છે. ગુજરાત બોર્ડમાં કુલ ૨૯૭૫૬ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. જેમાં એસ.ટી. કેટેગરીના ૩૪૦૭, એઈબીસી કેટેગરીના ૮૮૭૫, એસ.સી. કેટેગરીના ૨૭૮૫ અને ઓપન કેટેગરીના ૧૩૫૮૯ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ થાય છે. આજ રીતે સેન્ટ્રલ બોર્ડના વિદ્યાર્થીઓ માટે જાહેર કરાયેલા મેરિટમાં કુલ ૧૭૨૨ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. જેમાં એસ.ટી. કેટેગરીના ૧૦૧, એસઈબીસી કેટેગરીના ૨૭૫, એસ.સી. કેટેગરીના ૧૪૮

અને ઓપન કેટેગરીના ૯૦૦ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. ઈન્ટરનેશનલ બોર્ડના ૧૩૧ વિદ્યાર્થીઓનો મેરિટલિસ્ટમાં સમાવેશ કરાયો છે. પહેલા રાઉન્ડમાં માત્ર મેડિકલડેન્ટલ માટેની કાર્યવાહી થશે ! પહેલા રાઉન્ડમાં પણ માત્ર મેડિકલડેન્ટલની જ હજાર અને નીટના આધારે પ્રવેશની અંદાજે ૭ હજાર બેઠકો માટે ૧૮ હજારથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ મેદાનમાં છે . મોક રાઉન્ડ દરેક કોર્સ માટે થશે પરંતુ કોલેજની ફાળવણી માત્ર બે કોર્સ માટે થશે. જ્યારે તા. ૧૪મીથી બીજા રાઉન્ડની કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. ધો. ૧૨ સાયન્સના પરિણામના આધારે થનારી કાર્યવાહીમાં છ કોર્સની અંદાજે સાડા સાત હજારથી વધુ બેઠકો માટે ૩૧ હજારથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ મેદાનમાં છે.

MBA-MCAની ૧૯,૮૧૩ બેઠકો પૈકી ૧૫ હજારથી વધુ બેઠકો ખાલી પડી

એમબીએ અને એમસીએ કોલેજોની ૧૯૮૧૩ બેઠકો માટે શરૂ કરાયેલી પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં પહેલા રાઉન્ડની બાદ હાલમાં ૧૧ હજારથી વધારે બેઠકો ખાલી પડી છે. જેની વિગતો આગામી તાર ઓગસ્ટે જાહેર કરવામાં આવશે . અંદાજે ૨૨ હજાર બેઠકો માટે ૫૬૦૦ વિદ્યાર્થીઓએ રજિસ્ટ્રેશન કર્યું હતું. જેમાંથી પ્રોવિઝનલ મેરિટલિસ્ટ જાહેર કરીને એમબીએમાં ૩૩૭૨ અને એમસીએમાં ૧૮૭૬ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. આમ, બન્નેના મળીને કુલ ૫૨૪૮ વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરાયો છે. જ્યારે ૨૭૫ જેટલા વિદ્યાર્થીઓને ગેરલાયક ઠેરવાયા છે. વિદ્યાર્થીઓને તા. ૧૮મીથી ૨૧મી સુધી ચોઈસ ફિલિંગ કરવાની સૂચના અપાઈ હતી જેના આધારે તાર ૨૭મીને ગુરુવારે વિદ્યાર્થીઓને કોલેજની ફાળવણી કરી દેવાઈ છે. એમબીએએમસીએની કુલ બેઠકો પૈકી મેનેજમેન્ટ ક્વોટાની બેઠકો બાદ કરતાં ૧૯૮૧૩ બેઠકો માટેની કાર્યવાહીમાં ચોઈસ ફિલિંગમાં ૫૦૬૨ વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લીધો હતો. જેમાંથી એમબીએમાં ૨૯૪૫, એમસીએમાં ૫૧૧ અને એમસીએ લેટરલમાં ૧૧૫૪ વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ સાથે ૪૬૧૧ વિદ્યાર્થીઓને કોલેજ ફાળવી દેવાઈ છે.

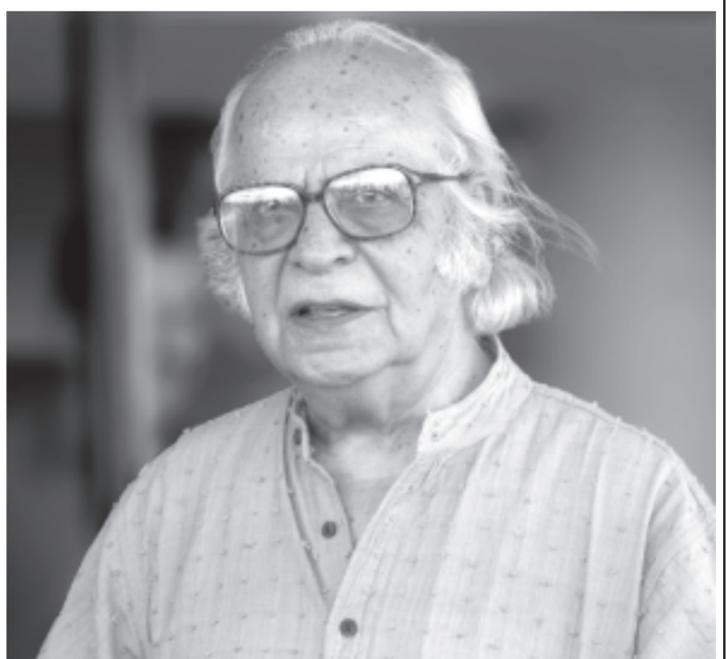
આપણી વિપત્તિ કે દુઃખનું કારણ ભૂતકાળમાં આપણે સ્વયં કરેલું કે છુપાયેલું કોઈ કર્મ જ હોય છે

કોઈ બાબતની પાછળનું કારણ જાણવાથી તેનું પરિણામ વધુ સારી રીતે સમજાય છે એક નિષ્ણાંત તબીબ પાસે પહોંચેલા સામાન્ય વ્યક્તિએ કહ્યું : આપે લોકોના રોગ મટાડ્યા છે એ હું જાણું છું. મારા દીકરાનો રોગ આ નહીં મટાડો? એ લગભગ આંધળો છે. કેટલાક ડોક્ટરો પાસે સારવાર કરાવ્યા પછી પણ એઓ કંઈ કરી શકે એમ નથી. તેઓ એને યુરોપ કે અમેરિકા લઈ જવાની સલાહ આપે છે, પણ હું શ્રીમંત નથી એટલે મને એ પરવડે નહીં. આપ કાંઈ કરી શકો નહીં? એ અમારું એકનું એક સંતાન છે અને મારી પત્ની વ્યાકુળ થઈ છે. એ નિર્ધન પણ કેળવાયેલો સામાન્ય કોટિનો એક અમલદાર હતો. એના જેના બીજા માણસોની માફક એ સંસ્કૃત ભાષા અને એના સાહિત્યને જાણતો હતો. છોકરાનું અને એમનું દુઃખી થવાનું કર્મ છે. કઈ રીતે એઓ આ દુઃખને (કર્મને) પાત્ર થયા હતા? એવું કહ્યું પાપ એમણે આગલા ભવમાં અગર આ ભવની શરૂઆતમાં કર્યું હતું, જેથી એમને આ દુઃખ સહન કરવું પડતું? ભૂતકાળમાં છુપાયેલું કોઈ કર્મ આ વિપત્તિનું કારણ હોવું જોઈએ. આ અંધાપાનું કોઈ વર્તમાન કારણ હોવું જોઈએ. દાકતરો હજુ એ શોધી શક્યા નહીં હોય. વંશપરંપરાથી તરી આવેલા રોગથી કદાચ એ અંધાપો આવ્યો હશે. જો એનાં સ્થૂળ કારણો દાકતરો શોધાઈ શકતા ન હોય તો દૂરના ભૂતકાળમાં રહેલું એનું કોઈ અસાધારણ કારણ જાણવાની શી જરૂર છે? કોઈ બાબતનું કારણ જાણવાથી પરિણામ વધારે સારી રીતે સમજાય છે. ભયનું કારણ જાણવાથી માણસ ભયમુક્ત થાય છે. માણસ કારણ જાણવાથી એનું પરિણામ (કાર્ય) તમે સમજી શકશો ત્યારે એ કેવી રીતે રીતે આવ્યું છે. એ જાણી તમે સંતોષ મેળવશો એમ કહેવાતો તમારો ભાવ છે. નહીં વારુ! ખરેખર, એટલા જ માટે હું જાળવા માગું છું કે ભૂતકાળના કયા કર્મને પરિણામે આ આંધળાપણું આવ્યું છે. એ જાણવાથી મને જરૂર ખૂબ જ સંતોષ થશે.

ત્યારે તમને સંતોષ જોઈ છે, સમજ જોઈતી નથી. પણ એ બંને એક જ નથી? સમજવું એટલે જ સંતોષ મેળવવો. જો સમજવાથી આનંદ ન આવતો હોય તો સમજ પ્રાપ્ત કરવાનો અર્થ શો છે? હકીકત સમજવાથી વિક્ષેપ પણ થાય, એથી આનંદ ન પણ થાય. તમારે સંતોષ જોઈએ છે અને એ જ તમે શોધી રહ્યા છો. તમારા દીકરાની પીડાથી તમે વ્યાકુળ થયા છો અને તમારે સાંત્વન જોઈએ છે. આ સાંત્વનને તમે સમજ કહો છો તેમ સમાજ પ્રાપ્ત કરવા નીકળ્યા નથી પણ સંતોષ મેળવવા નીકળ્યા છો. તમારો વિક્ષેપ શાંત પડે એવો કોઈ રસ્તો શોધવાનો તમારો ઈરાદો છે. આને તમે કારણ જાણવાની ઈચ્છા કહો છો. તમને સાંત્વન મેળવવાની, અવિશ્લિષ્ટ રહેવાની પડી છે અને એનો રસ્તો તમે શોધી રહ્યા છો. આપણે અનેક રીતે - ઈશ્વર, ક્રિયાકાંડ, આદર્શો, દારૂ વગેરેથી શિથિલ (અચેત) બનીએ છીએ. આપણે વિક્ષેપથી દૂર રહેવા માગીએ છીએ. કારણ જાણવાનો પ્રયત્ન પરિસ્થિતિથી દૂર રહેવાની આવી એક છટકભારી છે. વિક્ષેપથી મુક્ત રહેવાનો પ્રયત્ન શા માટે ન કરવો જોઈએ? દુઃખની શા માટે દૂર ન રહેવું જોઈએ? દૂર રહેવાથી દુઃખમુક્ત થવાય છે? કોઈ અપ્રિય બાબતને, કોઈ ભયને તમે ન નીરખો, છતાં ઢાંકણની પાછળ એ બાબત પડેલી જ રહે છે. ખરું ને ? જેનું દમન કરવામાં આવે છે. જેનો પ્રતિકાર કરવામાં આવે છે, તે સમજાતું નથી. સમજાય છે? તમે તમારા બાળકનું દમન કરો કે એને તાલીમબદ્ધ કરો પણ ખરેખર એથી તમે અને સમજતા નથી. વિક્ષેપના દુઃખમાંથી મુક્ત રહેવા તમે એનું કારણ શોધો છો. એ ઈરાદાથી તમે શાધો છો એટલે સ્વાભાવિક છે કે તમે જે શોધો છો તે તમને પ્રાપ્ત થશે. માણસ જ્યારે દુઃખની ક્રિયાનું નિરીક્ષણ કરે, એના દરેક પાસાની એને જાણ થાય, એની આખી રચના સમજાય, ત્યારે જ દુઃખથી મુક્ત થવાની શક્યતા છે

વિજ્ઞાનને ‘સરળબનાવનારા પ્રોફેસર યશપાલનું નિધન ભાર વિનાના ભણતરની હિમાયતી પ્રો. યશપાલ બાળકને બાળકની ભાષામાં વિજ્ઞાન સમજાવી શકતા હતા

ભાર વિનાના ભણતરની હિમાયત કરનારા યશપાલ બાળકને બાળકની ભાષામાં વિજ્ઞાન સમજાવી શકતા હતા કોસ્મિક કિરણોના તેમના અભ્યાસથી પૂર્વ પીએમ નહેરુ પણ અચંબિત થયા હતા અટપટા વિજ્ઞાનને દેશના સામાન્ય માણસ સુધી લઈ જનારા પ્રોફેસર યશપાલનું મંગળવારે ૯૦ વર્ષની વયે નિધન થયું છે. તેઓ વિજ્ઞાનને એટલી સરળતાથી સમજાવતા હતા કે સામાન્ય લોકો પણ વિજ્ઞાનની ગૂઢ આંટીઘૂંટીની વાતો પણ લોકોને સમજમાં આવી જતી હતી અને તેઓને વિજ્ઞાનમાં રસ પડતો હતો. ભારતમાં વિજ્ઞાનને લોકપ્રિય બનાવવાનું કામ તેમણે જે સહજતાથી કર્યું હતું. હજુ ગયા સોમવારે જ પૂર્વ ઈસરો ચીફ યુ આર રાવનું નિધન થયું અને મંગળવારે પ્રોફેસર યશપાલ જેવા વિજ્ઞાનીનું નિધન થતાં દેશને બેવડો આઘાત સહન કરવાનો આવ્યો છે. દૂરદર્શનના ‘ટર્નિંગ પોઈન્ટ કાર્યક્રમમાં વિજ્ઞાનને સામાન્ય લોકોની ભાષામાં એકદમ સરળ રીતે સમજાવનારા પ્રોફેસર યશપાલનું યોગદાન હંમેશા યાદ રહેશે. દેશના વિભાજન અગાઉ ૧૯૨૬માં તેમનો જન્મ જંગમાં થયો હતો. હવે એ જગ્યા પાકિસ્તાનમાં છે. તેમનો ઉછેર હરિયાણાના કૈથલમાં થયો હતો. પ્રો. યશપાલે કોસ્મિક કિરણોનાં અભ્યાસમાં તેમણે ઘણું મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું હતું. વિજ્ઞાન અને સ્પેસ ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં યોગદાન બદલ તેમને ‘પદ્મ ભૂષણ અને ‘પદ્મ વિભૂષણથી સન્માનિત કરાયા હતા. તેઓ જવાહરલાલ નહેરુ યુનિવર્સિટીના ચાન્સેલર પણ રહી ચૂક્યા હતા. દેશમાં બાળકોને ‘ભાર વિનાનું ભણતર અપાવવામાં તેમનો સિંહફાળો છે. ભારતમાં વિજ્ઞાન ક્ષેત્ર સાથે સંકળાયેલા તેઓ સૌથી મશહૂર વ્યક્તિ હતા. પંડિત નહેરુ સાથે પણ તેમને ગાઢ સંબંધો હતા. પૂર્વ પીએમ નહેરુ તેમનું સન્માન કરતા

હતા. આજાદ ભારતની પ્રથમ પેઢીના જે લોકોએ વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં આ દેશને ઓળખ આપી એ લોકોમાં પ્રોફેસર યશપાલનું નામ સૌથી અગ્રીમ હરોળમાં સામેલ છે. વિજ્ઞાન જ નહીં, શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં તેમણે જે પ્રયાસો કર્યા હતા તેની પણ ભારે પ્રશંસા થઈ છે. યશપાલે પાંચમા ધોરણ સુધી બાળકોને ‘ભાર વિનાનું ભણતર આપવાની હિમાયત કરી હતી. જ્યારે ઉચ્ચ શિક્ષણ અંગે પ્રોફેસર યશપાલે જે રિપોર્ટ તૈયાર કર્યો હતો તેને સિમાચિલ્ડ્રન ગણવામાં આવે છે. શિક્ષણ પ્રત્યેના સમર્પણના લીધે જે તેમણે ચંદીગઢની નકલી યુનિવર્સિટીઓ વિરુદ્ધ કાયદાકીય લડાઈ લડી હતી. વિજ્ઞાનને લોકપ્રિય કરવામાં આપેલા યોગદાનના કારણે યુનેસ્કોએ પણ તેમને સન્માનિત કર્યા હતા. પ્રોફેસર યશપાલ કહેતા કે સાયન્સ આપણા જીવનને એક ધ્યેય આપે છે. તેમણે આપણને સમજાવ્યું કે સાયન્સ

કેમ ભણવું જોઈએ. તેમણે કહ્યું હતું કે બ્રહ્માંડમાં જે કંઈ આપણે વિજ્ઞાન દ્વારા જાણ્યું છે, તેમાં આપણી હેસિયત શું છે એ સમજવાનો દૃષ્ટિકોણ વિજ્ઞાન આપણને આપે છે. યશપાલ પાર્ટિકલ ફિઝિક્સના આજીવન વિદ્યાર્થી રહ્યા હતા. પ્રોફેસર યશપાલ પાર્ટિકલ ફિઝિક્સના મહાન વિજ્ઞાની હતા. જ્યારે દેશ આજાદ થયો અને બાબા ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ફંડામેન્ટલ રિસર્ચની સ્થાપના થઈ તો યશપાલ તેનો પાયો નાખનારા લોકોમાં સામેલ હતા. તેઓ ગૌરવભરે કહેતા કે હું ત્યાં રિસર્ચ કરું છું. એક દિવસ ભારતના પ્રથમ વડાપ્રધાન પંડિત જવાહરલાલ નહેરૂ ત્યાં આવ્યા તો યશપાલ તેમને પોતાની લેબ જોવા લઈ ગયા હતા અને બતાવ્યું કે કોસ્મિક કિરણોની ગતિવિધિઓને કેવી રીતે રેકોર્ડ કરી શકાય છે. ત્યારે ખુદ પીએમ નહેરુ પણ બાળકોની જેમ ઉત્સાહિત થઈ ગયા હતા.

મારી માતૃભાષા, મારી જવાબદારી : બદલાઈ રહ્યું છે હવે પેરન્ટ્સનું ગુજરાતી માધ્યમ માટેનું વલણ? મરાઠી રાજ્યમાં ગુજરાતી ભાષા પ્રત્યેનું વલણ સકારાત્મક રીતે બદલાયું, ગુજરાતમાં ક્યારે બદલાશે?

અંગ્રેજી માધ્યમની સ્કૂલોને ટક્કર આપે એવી ગુજરાતી માધ્યમની શાળાઓમાં આવી રહેલું પરિવર્તન એ માટે જવાબદાર છે એવું સંચાલકોનું કહેવું છે. હિન્દી મીડિયમ ફિલ્મથી માતૃભાષામાં શિક્ષણનો મુદ્દો ફરી ચર્ચામાં છે ત્યારે જાણીએ ‘આપણા દેશમાં અંગ્રેજી ભાષા નથી પણ એક કલાસ છે અને એ કલાસમાં સામેલ થવા માટે એક સારી ઈંગ્લિશ મીડિયમ સ્કૂલમાં ભણવું જરૂરી છે. ઈન્ડિયા ઈઝ ઈંગ્લિશ અને ઈંગ્લિશ ઈઝ ઈન્ડિયા. જેણે ‘હિન્દી મીડિયમ ફિલ્મ જોઈ હશે તેને આ ડાયલોગ સમજાઈ જશે અને જેણે નથી જોઈ તે હવે આ લેખ વાંચશે ત્યારે સમજી જશે. ‘ગુજરાતી માધ્યમની શાળાની આજએ આમ તો આપણા આજના લેખનો વિષય છે, પણ એની શરૂઆત કરતાં પહેલાં એક શુભ સમાચાર જાણી લો કે ‘એ ગ્રેડની ફેસિલિટી આપતી મહારાષ્ટ્ર-મુંબઈની કેટલીક ગુજરાતી શાળાઓમાં છેલ્લા કેટલાક અરસામાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા સુધરી છે. વધી છે એવું કહેવું અતિશયોક્તિ ગણાશે પણ અલબત્ત ઘટી નથી એ સારી નિશાની છે. એથીયે વધુ સારી બાબત એ છે કે વાલીઓના ગુજરાતી માધ્યમની શાળાઓ પ્રત્યેના અભિગમમાં બદલાવ આવી રહ્યો છે. હવે પેરન્ટ્સને સમજાઈ રહ્યું છે કે ગુજરાતી માધ્યમમાં શિક્ષણ એ તેમના બાળકને પછાત નહીં પણ અન્ય બાળકો કરતાં મુશ્કેલીરૂં બનાવશે. પેરન્ટ્સના બદલાઈ રહેલા આ અભિગમ પાછળ ગુજરાતી માધ્યમની શાળાના સંચાલકોએ પોતાની શાળાના શિક્ષણમાં ઉમેરેલી આધુનિકતા જવાબદાર છે. મુંબઈમાં કુલ પંચાવન ગુજરાતી શાળાઓ છે જેમાંથી અમુક શાળાનું ભવિષ્ય ચોક્કસ અત્યારે અધ્ધરતાલ છે, પરંતુ કેટલીક એવી પણ શાળાઓ છે જેમની બહેતર સ્થિતિએ લોકોમાં આત્મવિશ્વાસ જગાવવાનું કામ કર્યું છે. બાળકોના ઓવરઓલ ડેવલપમેન્ટ પર ધ્યાન આપતી આ શાળાઓની ખૂબી એ છે કે એ તમામ સંજોગોમાં વિદ્યાર્થીઓના સવારૂગી વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહી છે. એવી મુખ્ય પાંચ શાળાઓના હાલવાલ જાણીએ.

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ વિવિધલક્ષી વિદ્યાલય, કાંદિવલી

ગુજરાતી માધ્યમની શાળાઓ બંધ ન થાય અને વિદ્યાર્થીઓને શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ મળે અને સાથે સંસ્કારી સમાજની રચના થાય એ લક્ષ્ય સાથે પારાવાર પ્રયાસ કરનારા આ મેનેજમેન્ટે પોતાની ગુજરાતી માધ્યમની શાળાને આધુનિકતાના દરેક રંગથી રંગવાના પ્રયત્ન કર્યા છે. ટેકનિકલ સેક્શન અને નજીકમાં જ વિદ્યાર્થીઓ માટે હોસ્ટેલની વ્યવસ્થાને કારણે મુંબઈની બહારના અનેક ગુજરાતી વિદ્યાર્થીઓ માટે પણ આ શાળા પોતાના સપનાનું વાસ્તવિક ધામ બની શક્યું છે. આ વિશે શાળાના પ્રિન્સિપાલ ડૉ. સંગીતા શ્રીવાસ્તવ કહે છે, ‘૨૫૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ બાળાશ્રમમાં રહે છે અને અમારી સ્કૂલમાં ભણે છે. દરેક કલાસરૂમ ડિજિટલ કલાસરૂમ છે, કમ્પ્યુટરલેબ છે, મોટી લાઈબ્રેરી છે. બાળકો વાચતાં શીખે એટલે અમે ઓપન લાઈબ્રેરીનો કન્સેપ્ટ શરૂ કર્યો છે જેમાં કલાસરૂમની બહાર નાનકડી રેકમાં નાનીનાની પુસ્તકાઓ દરેક મુખ્ય ભાષામાં હોય. રિસેસમાં કે ફી પિરિયડમાં વિદ્યાર્થીઓ વાંચે અને પછી મૂકી દે. માત્ર એકિંગ, ડાન્સિંગ કે સિંગિંગ જ નહીં, ક્રીએટિવ રાઈટિંગની ટ્રેઈનિંગ પણ બાળકો માટે રાખી છે જેને માટે મેનેજમેન્ટે સ્પેશ્યલ શિક્ષક રાખ્યા છે. જે બાળકો બિહેવરલ પ્રોબ્લેમ કે લર્નિંગ ડિસેબિલિટી ધરાવે છે તેમને બહેતર બનાવવા માટે કાઉન્સેલર છે. અંગ્રેજી સતેજ બનાવવા માટે ભાષા બોલવાના કલાસિસની સાથે ન્યુઝપેપરરીડિંગ, અંગ્રેજી પ્લે પર્ફોર્મન્સ જેવી એક્ટિવિટી પણ કરીએ છીએ. સ્કૂલનું પોતાનું બેન્ડ છે, લેજમ ગ્રુપ છે, મલ્લાખંબ કરનારાં બાળકો છે. આર્થિક રીતે નબળાં બાળકોને વધુ ભણવા માટે પણ મેનેજમેન્ટ દ્વારા સ્કોલરશિપ અપાય છે. આર્થિક રીતે નબળા હોય કે માનસિક રીતે નબળા હોય અથવા સામાજિક રીતે નબળા હોય એવા વિદ્યાર્થીઓની ક્ષમતાઓને ખીલવીને અમે તેમને એક બહેતર વ્યક્તિ બનાવવાના પ્રયાસ કરીએ છીએ અને જે રીતે આ વિદ્યાર્થીઓ જુદાજુદા ક્ષેત્રમાં પોતાની આગવી ઓળખ બનાવી રહ્યા છે એ આ પ્રયાસમાંથી મળેલું ફળ છે.

જ્યોત્સ્ના ધીરજલાલ તલકચંદ હાઈ સ્કૂલ, મલાડ

મલાડના કુરાર વિલેજમાં આ એ શાળા છે જ્યાં ગુજરાતી માધ્યમનાં બાળકો કમ્પ્યુટરલેબમાં બેસીને કેમિસ્ટ્રીના પ્રયોગ કરતાં જોવા મળે અને પછી પોતાની જાતે સ્કૂલની સાધન-સામગ્રીથી સંપન્ન લેબમાં અખતરાઓ કરે. અહીં બાળકો પોતાની સ્કૂલના વિશાળ ગ્રાઉન્ડમાં મલ્લાખંબ કરતાં પણ જોવા મળે તો સ્કેટિંગ અને વોલીબોલ રમતા નવા રેકોર્ડ કાયમ કરતાં પણ દેખાય. અંગ્રેજી માધ્યમ ભલે નથી પણ અંગ્રેજીનો દ્રોહ પણ આ શાળાએ ક્યોર નથી. જે ભવિષ્યના વિકાસ માટે જરૂરી છે એ હોવું પણ જોઈએ

એવું શાળાના સંચાલકો દઢતાથી માને છે જે તેમની કાર્યપ્રણાલીમાં દેખાય છે. આ વિશે વધુ વાત કરતાં સ્કૂલના પ્રિન્સિપાલ વિનોદચંદ્ર ચૌધરી કહે છે, ‘અમે વેકેશનમાં સ્કૂલનાં બાળકોને અંગ્રેજી બોલતાં શીખવીએ છીએ. નવમા અને દસમા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ માટે દર મહિને એક સેમિનાર રાખીએ છીએ જેમાં જુદાજુદા ક્ષેત્ર વિશે માહિતી હોય. કારકિર્દીને લગતી એન્ટિટ્યુડ ટેસ્ટ પણ વિદ્યાર્થીઓ આપી શકે એ વ્યવસ્થા છે. સ્કૂલમાં કાઉન્સેલર પણ છે જે વિદ્યાર્થીઓના સાર્થકોલોજિકલ અને બિહેવરલ પ્રોબ્લેમને દૂર કરવા માટે મદદ કરે. દરેક બાળકો કમ્પ્યુટરને વ્યક્તિગત વાપરી શકે એવી સ્પેશ્યલ લેબ છે. એડ્વાન્સ સાયન્સ લેબ અને લાઈબ્રેરી છે. શાળાનો પોતાનો એસેમ્બલી હોલ છે અને બાળકોને નાટક, સંગીત, નૃત્ય શીખવા મળે તથા પર્ફોર્મન્સ આપવા મળે એ માટેનું પ્લેટફોર્મ પણ પૂરું પાડી શકાય એવી વ્યવસ્થા અમે કરી છે. ગુજરાતી માધ્યમ માટેના વાલીઓના અભિગમમાં બેશક બદલાવ પર બદલાવ દેખાઈ રહ્યા છે. આજે જ્યારે તેઓ જુએ છે કે ગુજરાતી માધ્યમની શાળાના વિદ્યાર્થીઓ ક્યાંના ક્યાં પહોંચ્યા છે ત્યારે તેમને પણ આકર્ષણ તો થાય છે. આજે મુંબઈનાં પોણા ભાગનાં બાળકો ધારો કે અંગ્રેજી માધ્યમમાં ભણતાં હશે એટલે એવું નથી કહેતો કે એમાં ભણવાથી તેઓ પાછળ જ રહી જશે, પરંતુ એટલું ચોક્કસ છે કે માતૃભાષામાં મળતું શિક્ષણ અને સંસ્કરણ બાળકોને ઈન્ટેલિજન્ટ અને સ્માર્ટની સાથે સંસ્કારી તથા નમ પણ બનાવે છે.

શ્રીમતી ગોકળીબાઈ પૂનમચંદ પીતાંબર હાઈ સ્કૂલ, વિલે પાર્લે

૧૯૩૪માં શરૂ થયેલી આ સ્કૂલનો દબદબો આજે પણ અકબંધ રહ્યો છે અને સંચાલકોએ બદલાતા સમય સાથે શિક્ષણસંસ્થાનોનો વ્યાપ વધાર્યા પછી પણ આ સ્કૂલની રોનકને આંચ નથી આવવા દીધી. એક ઈન્ટરનેશનલ બોર્ડ ધરાવતી હાઈકોઈ સ્કૂલમાં જે સુવિધાઓ હોય એનાથી વિશેષ સુવિધા આ શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપલબ્ધ કરવામાં આવી છે. સ્કૂલના વાતાવરણથી લઈને શિક્ષણની ગુણવત્તા, વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવતા લાભ, તેઓ સ્કૂલ પતી ગયા પછી પણ જમાના સાથે તાલ મિલાવી શકે એ પ્રકારની તાલીમ આપવા માટેની કટિબદ્ધતા તમને દેખાશે. સ્કૂલનાં પ્રિન્સિપાલ ધર્મિષ્ઠા ઘેડિયા કહે છે, ‘૮૨ વર્ષ જૂની શાળા છે, પણ દરેક અદ્યતન બાબત શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપલબ્ધ છે. આ ઉપરાંત સ્કૂલયુનિફોર્મ, સ્કૂલબેગ્સ, નોટબુક્સ, ટેક્સટબુક બધું જ સ્કૂલ દ્વારા આપવામાં આવે છે. ટેક્સટબુક સિવાય એકેય વસ્તુમાં સરકારની ગ્રાન્ટ નથી મળતી, પણ બાળકો ભણે અને આર્થિક રીતે નબળાં બાળકોને પણ અભ્યાસમાં બાંધછોડ ન કરવી પડે એ નીતિ હંમેશાં મેનેજમેન્ટની રહી છે અને એ માટે બનતી મદદ પણ તેઓ કરતા રહે છે. સ્કૂલમાં લેન્વેજ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ

ઈન ઈંગ્લિશ ચાલે છે જેમાં માત્ર સ્ટુડન્ટ્સ માટે નહીં, શિક્ષકો માટેના તાલીમસેમિનાર પણ હોય છે જેથી અપડેટ નોલેજ બાળકોને મળે.

અહીં ઉલ્લેખનીય છે કે ગણિત અને વિજ્ઞાન આ શાળામાં અંગ્રેજીમાં છે જેથી ભવિષ્યમાં એન્જિનિયરિંગ, મેડિકલ જેવું ફીલ્ડ પસંદ કરવાની ઈચ્છા રાખતાં બાળકો પણ એ વિષયની વિશિષ્ટ ટર્મિનોલોજીથી પરિચિત હોય. સ્પોર્ટ્સની ટ્રેઈનિંગ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરના ટ્રેઈનર પણ રાખ્યા છે.

શ્રી વાડીલાલ ચત્રભુજ ગુરુકુળ શાળા, ઘાટકોપર

ઘાટકોપરની આ સ્કૂલનું આ વર્ષ છોડીને છેલ્લાં ત્રણ વર્ષથી દસમાનું પરિણામ સો ટકા આવતું હતું. સેકન્ડરી સેક્શનમાં ૨૭૦ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ધરાવતી આ સ્કૂલ પણ વિદ્યાર્થીઓના અપલિકેટમેન્ટ માટે સતત સક્રિય છે. અહીં સ્કૂલના યુનિફોર્મથી લઈને ટેક્સટબુક, શૂઝ, કમ્પાસ બધું જ ફી છે. સ્કૂલનાં પ્રિન્સિપાલ નીલા મહેર કહે છે, ‘સ્કૂલના મેનેજમેન્ટે આધુનિક સમયમાં અનિવાર્ય એવા તમામ પ્રકારના ફેરફાર કરીને ગુજરાતી માધ્યમને પછાત ન રાખવાના પૂરતા પ્રયત્નો કર્યા છે. ટ્યુશન કરી શકે એવી આર્થિક સ્થિતિ ન ધરાવતાં બાળકો માટે અંગ્રેજી અને એ સિવાયના વિષયમાં કોઈ મૂંઝવણ હોય તો એ દૂર કરવા અમારા શિક્ષકો રોજ એક કલાક વહેલા આવી જાય છે. હવે બાયોમીડિયા શરૂ કર્યું છે. વિદ્યાર્થીઓ અને ટીચર બન્નેને અનિવાર્ય ટ્રેઈનિંગ મળી રહે એ માટે બહાર મોકલવા માટેનો ખર્ચ સંચાલકો ઉપાડે છે.

બધી જ વ્યવસ્થાઓ પછી પણ લોકોની માનસિકતા બદલવામાં સમય લાગશે એવું માનતાં નીલા મહેર કહે છે, ‘સમયનું ચક્ર ફરતું રહે છે. અંગ્રેજી માધ્યમની મર્યાદાઓ હવે લોકોના ધ્યાનમાં આવી રહી છે એટલે ફરી લોકો ગુજરાતી માધ્યમની સ્કૂલો તરફ વળશે જ. પ્રોસેસ શરૂ તો થઈ જ ગઈ છે.

શ્રી પંડિત રતનચંદ્રજી જૈન કન્યા શાળા (રતચિંતામણિ), ઘાટકોપર

૧૯૨૪માં સ્થપાયેલી આ શાળા આજે પણ ગુજરાતી માધ્યમની એક જાજરમાન સ્કૂલ તરીકે સક્રિય છે. અંગ્રેજી માધ્યમના કેઝના ગ્રહણથી પોતાનું રક્ષણ કરવામાં થોડાક અંશે આ સ્કૂલના સંચાલકોને સફળતા મળી છે. પ્રાઈમરી અને સેકન્ડરી સેક્શન મળીને લગભગ ૯૫૦ વિદ્યાર્થીનીઓ આ સ્કૂલમાં આજે શિક્ષણ લઈ રહ્યા છે. અહીં હાઈજનિક એટમોસ્ફિયરથી લઈને કન્યાઓ માટે સ્પોર્ટ્સ, કમ્પ્યુટર, ઈલર્નિંગના ક્લાસ વગેરે છે. હવે સ્કૂલ દ્વારા બાયોમીડિયા શરૂ થયું છે એટલે પાંચમા ધોરણથી સાયન્સ અને મેથ્સ અંગ્રેજીમાં શીખવવામાં આવે છે. સુસંસ્કૃત નારી, જગત કલ્યાણકારીના ધ્યેય સાથે કાર્યરત આ સ્કૂલનાં પ્રિન્સિપાલ નંદા ઠક્કર કહે છે, ‘દીકરીઓને શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ આપીને શ્રેષ્ઠ સમાજની રચના

સંભવ છે. આ એક જ વિચારને ધ્યાનમાં રાખીને સંચાલકો અને સ્કૂલની ભૂતપૂર્વ સ્ટુડન્ટ્સ વિદ્યાર્થીનીઓને શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ મળે એ માટે તન, મન, ધનથી પ્રયત્નશીલ છે. સ્કૂલના સ્ટાફના સભ્યો પણ આત્મીયતા અને ઉમ્મા સાથે શિક્ષણ આપવા માટે ફેમસ છે. સુવિધાઓની સાથે અંગ્રેજીમાં તેમનો પાયો મજબૂત થાય એવા પ્રયત્નો કર્યા છે. મેં જોયું છે કે અમારે ત્યાં જે વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ આવે છે એ પરિવારોમાં ત્રણચાર બાળકો હોય છે. એમાંથી દીકરી હોય તેમને માતાપિતા ગુજરાતી માધ્યમમાં મૂકે છે અને દીકરાને અંગ્રેજી માધ્યમમાં ભણાવે છે.

સ્કૂલમાં આર્થિક રીતે નબળા પરિવારનાં બાળકોની સંખ્યા વધુ છે. વિદ્યાર્થીનીઓના શિક્ષણ માટે પેરન્ટ્સ અનુકૂળ માહોલ આપે અને વધુમાં વધુ હાજરી એ લોકો આપી શકે એટલે સ્કૂલ દ્વારા સૌથી વધુ સારી હાજરી આપનારાં ગરીબ બાળકોના પરિવારને ૫૦૦ રૂપિયાનું અનાજ પણ આપવામાં આવે છે. બેશક, વિદ્યાર્થીનીઓની સંખ્યા વધુ અને ફન્ડ ઓછું હોવાથી બધાને પહોંચી નથી વળાતું, પરંતુ સ્કૂલ પ્રયત્નશીલ છે.

માતૃછાયા હાઈ સ્કૂલ એન્ડ જુનિયર કોલેજ, દહિસર

૧૯૮૧થી ચાલતી દહિસરની આ સ્કૂલમાં ગુજરાતી માધ્યમમાં પ્રાઈમરી અને સેકન્ડરી મળીને અત્યારે લગભગ ૨૫૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ ભણે છે. ૨૭ વર્ષથી શાળા સાથે સંકલાયેલાં પ્રિન્સિપાલ સંગીતા ભટ્ટ કહે છે, ‘છેલ્લાં ૧૦ વર્ષની તુલના કરીએ તો વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ઘટી છે, પરંતુ છેલ્લાં બે વર્ષમાં આ સંખ્યા સ્ટેબલ જોવા મળી છે. હું મારા અનુભવો પરથી એને પોઝિટિવ સાર્થન ગણું છું. આ વર્ષે પણ એડમિશનપ્રોસેસમાં ઘણા નવા વાલીઓએ સંપર્ક કર્યો છે અને પોતાનાં સંતાનોને ગુજરાતી મીડિયમમાં ભણાવવા વિશે જાણકારી લેવાની કોશિશ કરી છે. અત્યારે જ્યારે અંગ્રેજી માધ્યમમાં જ બાળક ભણે એવું દરેક માબાપના મગજમાં પૂરેપૂરી રીતે ઠસી ગયું છે ત્યારે અમે ગુજરાતી છીએ એટલે હું ગુજરાતી માધ્યમમાં ભણાવવાનું વિચારું છું એવું કોઈ પેરન્ટ બોલે તો એ પણ મોટી વાત છે અને કમાલની વાત એ છે કે આજકાલના પેરન્ટ્સ આવું બોલી રહ્યા છે.

આ શાળાની ફેસિલિટી વિશે વાત કરીએ તો આ શાળામાં પહેલા ધોરણથી જ પ્રત્યેક કલાસમાં ડિજિટલ એજ્યુકેશન મળે એ માટે પ્રોજેક્ટરની વ્યવસ્થા છે. સ્કૂલમાં વિદ્યાર્થીઓને બેસવાના કલાસરૂમથી લઈને પીવાના પાણી અને બાથરૂમ પણ હાઈજનિક હોય તેમ જ બાળકોને પૂરેપૂરી ટ્રેઈનિંગ દરેક ફીલ્ડમાં મળે એ માટેની વ્યવસ્થા પણ સ્કૂલના મેનેજમેન્ટે રાખી છે. અંગ્રેજી બોલવાના વિશિષ્ટ ક્લાસ ચાલે છે. સ્પોર્ટ્સ અને બીજી એક્સ્ટ્રાકરિક્યુલર એક્ટિવિટીમાં પણ બાળકો પારંગત બને એ માટે ખાસ

શિક્ષકો છે. એમ. એમ. પ્યુપિલ્સ ઓન સ્કૂલ એન્ડ શારદા મંદિર, ખાર

રાગિણી, ટીના મુનીમ, ફાલ્ગુની પાઠક, કિરિટી સોમૈયા જેવી હસ્તીઓ જે શાળામાં ભણી છે એ શાળા આજે પણ પોતાના વિદ્યાર્થીઓને શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ આપવા માટેના અવિરત પ્રયાસ કરી રહી છે. આ શાળાનાં પ્રિન્સિપાલ રશ્મિકા જોષી કહે છે, ‘બાયોમીડિયા સ્કૂલ હોવાથી વિદ્યાર્થીઓનું અંગ્રેજી ભાષા પરનું પ્રભુત્વ સામાન્ય રીતે પણ સારું જ હોય છે. એમાં પણ અમે એન્જિનિયરિંગના વિદ્યાર્થીઓને ધ્યાનમાં રાખીને સંપૂર્ણ સાધનસામગ્રીથી સંપન્ન ટેકનિકલ સેક્શન રાખ્યું છે અને સાથે જ તેમના ફ્યુચર પ્લાનિંગ અનુસાર વિદ્યાર્થીઓને આઠમા ધોરણથી જ એને લગતી ટ્રેઈનિંગ મળે એવા પ્રયત્ન કરીએ છીએ. બીજું, અમારા શિક્ષકોની પણ આધુનિક ફેરફાર સંદર્ભે નિયમિત ટ્રેઈનિંગ ચાલતી રહે છે અને એ લોકો પણ વિદ્યાર્થીઓની સમસ્યાના સમાધાન થાય એ માટે સતત સજાગ રહે છે. સ્કૂલની ક્રિકેટટુર્નામેન્ટ થાય છે જેમાં છોકરીઓની પણ ટીમ હોય છે. ફુટબોલ, વોલીબોલ જેવા સ્પોર્ટ્સ ઉપરાંત લગોરી, કબડ્ડી જેવી પરંપરાગત રમતો પણ રમાડીએ છીએ. એજ્યુકેશનલ ટ્રિપ, પર્સનલિટી ડેવલપમેન્ટના સેમિનાર વગેરે કરીને તેમના સવારૂગી વિકાસ માટે પ્રયત્ન કરીએ છીએ જેમાં સંચાલકોનો સંપૂર્ણ સહકાર હોય છે. બીજું, ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ પણ બધી રીતે સ્કૂલને આજે પણ સહકાર આપે છે. જરૂરિયાતમંદ વિદ્યાર્થીઓને માત્ર સ્કૂલમાં હોય ત્યારે જ નહીં, એ પત્યા પછી વધુ અભ્યાસ માટે આર્થિક સહાય ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ આપી રહ્યા છે.

ગુજરાતી માધ્યમના વિદ્યાર્થીઓનાં વખાણ કરતાં પોતાના જાતઅનુભવ ટાંકતાં રશ્મિકાબહેન કહે છે, ‘આજે લગભગ દરેક શાળામાં ગુજરાતી માધ્યમ અને અંગ્રેજી માધ્યમ બન્ને છે. એ સમયે બન્ને માધ્યમના વિદ્યાર્થીઓના વર્તનથી લઈને તેમની વિચારશક્તિ, ગ્રહણશક્તિ વગેરેનો અનુભવ થતો જ હોય છે. એમાં મેં જોયું છે અને ઘણા અંગ્રેજી માધ્યમના શિક્ષકોએ કહ્યું પણ છે કે તમારા વિદ્યાર્થીઓ પ્રમાણમાં વધુ શાંત અને શિસ્તબદ્ધ છે. એવા સેંકડો અનુભવો છે જેમાં સ્કૂલ પત્યાનાં વધોર પછી ટ્રેનમાં, શાકમાર્કેટમાં કે પછી કોઈ કાર્યક્રમમાં ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી મળી જાય તો તે સૌથી પહેલાં પગે લાગશે. આ સંસ્કાર અને આવી નમતા ગુજરાતી માધ્યમમાં મળેલું શિક્ષણ જ આપી શકે છે. ૨૭ વર્ષના જાતઅનુભવ પરથી આ તારણ મેં કાઢ્યું છે. બીજું, તેઓ સહેજ પણ પછાત નથી રહેતા, ભાષાને લગતી કોઈ મર્યાદા કે લઘુતાગ્રંથિ તેમની સાથે કાયમી નથી રહેતી એ પણ મેં જોયું છે.

જગતે જેને ‘ગાંડા’ કહેલા એવા વૈજ્ઞાનિકોની અજાણી વાતો

હેરી હાલો:

‘પ્રેમ શું છે? તેનો જવાબ કવિઓથી લઈને પ્રેમીઓ, ઇતિહાસકારોથી લઈને મનોવિજ્ઞાનીઓએ આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે છતાંય સવાલના જવાબો અને અર્થઘટનોનો કોઈ અંત આવ્યો જ નથી. આ જ સવાલ અમેરિકાના વિજ્ઞાની હેરી હાલોને નડ્યો અને તેણે વિજ્ઞાનિક ઢબે આનો જવાબ લાવાનો નિર્ણય કર્યો. તેણે સબ્જેક્ટ તરીકે વાંદરાઓના બચ્ચા અને માં ને પસંદ કર્યા. હજી સુધી વાંચવામાં ‘હાઉ ક્યુટ લાગતું હોય તો આગળ વાંચો. પાગલ વિજ્ઞાની હેરી હાલોએ વાંદરાનો પોતાના બાળક માટે પ્રેમ સમજવા વાંદરાઓની આંખ સામે તેના બચ્ચાઓને ટોરંદ કરવાનું શરૂ કર્યું. હાલોએ આ પ્રયોગ માટે જાતજાતનાં ઓજારો બનાવ્યાં હતાં, જેના વડે તે વાંદરાનાં બચ્ચાઓને મારતો, આંખોમાં સળીઓ નાખતો, મોંઢું છુંદી નાખતો, અને લોખંડના અણીદાર મુખોટા પહેરાવતો. માનો બચ્ચા પ્રત્યે પ્રેમ ચકાસવા તે બચ્ચાને એક એક વર્ષ સુધી ગુંગળામણ થાય તેવી નાની પેટીમાં પૂરી રાખતો. આખા પ્રયોગના અંતે તેણે જ્યારે રીઝલ્ટ ડિક્લેર કર્યું ત્યારે જવાબ ફક્ત આટલો હતો કે પ્રેમ શું છે? આખું વર્ષ પેટીમાં બંધ રહ્યા પછી જે ભાવના જન્મે તેનાથી વિરુદ્ધ ભાવના એટલે પ્રેમ! (પેટીમાં પુરાયેલા વાંદરાનાં બચ્ચાઓ માનસિક સંતુલન ગુમાવી ચુક્યાં હતાં અને ક્યારેય રીકવર ન થઈ શક્યાં હાલોની જેમ જ)

જીઓવાની આલ્ડિની:

૧૯મી સદીના ઇટાલીના મહાન વિજ્ઞાની લ્યુગી ગેલ્વાની જેમના નામ પરથી વિદ્યુતપ્રવાહથી ધાતુનો ઢોળ ચડાવાની પદ્ધતિ ગેલ્વેનાઇઝેશન ઓળખાય છે તેમના ભત્રીજા જીઓવાની આલ્ડિનીએ તેમની ઇલેક્ટ્રિક પદ્ધતિને હજી એક પગલું આગળ લઈ જવાનો નિર્ણય કર્યો અને ઇલેક્ટ્રિક કરંટ વડે ધાતુઓ સાથે નહિ, મરેલા પશુપક્ષીઓના શવ સાથે ખેલ રમવા માંડ્યો. ઇલેક્ટ્રિક કરંટની શરીર પર કેવી અસર થાય છે અને તેનો આ અભ્યાસ મેડિકલ ક્ષેત્રે કેવી રીતે ઉપયોગી થઈ શકે તેના પાછળ જ આલ્ડિનીએ પોતાની આખી જિંદગી ખર્ચી નાખી. આલ્ડિનીના કામથી ખુશ થઈને ઓસ્ટ્રિયાના સમ્રાટે તેને ‘નાઈટ ઓફ ક્રાઉન જેવા સર્વોચ્ચ ઝિરંદથી સન્માન પણ કર્યું. પણ આલ્ડિનીએ વિજ્ઞાનના નામ પર જે પાગલપંતીઓ તેણે કરી તેના કારણે આજે આલ્ડિનીને આપણે આ વિસ્તમાં મુકવો પડ્યો. આલ્ડિની ઇલેક્ટ્રિક કરંટના પોતાના ખેલ બતાવવા આખા યુરોપમાં ‘સાયન્સ સર્કસ કાઢતો. ખયોખય ભરેલી મેદની સામે તે ગાય, ઘોડા, ઘેટાં, ફૂતરા અને અમુક વખત તો માણસોના મૃતદેહ મૂકી તેમાં ઇલેક્ટ્રિક શોક આપતો અને મૃતદેહો હલવા લાગતા. આમ માનો જાણે કે કઠપૂતળીનો ખેલ બતાવતો હોય પણ કઠપૂતળીના બદલે ડેડ બોડીઝ લટકતી હોય!! જે લોકો આ ખેલ જોતા તેઓ ગાયનાં જડબાં હાલતાં જોતા, ઘોડાની આંખો પહોળી થતા અને ફૂતરાની બોડી આમતેમ સળવળાટ કરતા જોતા, જેનાથી તેઓ ભય અનુભવતા, પણ એક ઉચ્ચતમ હોરર શો જોયો હોય તે રીતે પાછળથી વખાણ પણ કરતા. વર્ષ ૧૮૦૩ના જાન્યુઆરી મહિનામાં આલ્ડિનીએ તેનો સૌથી પ્રખ્યાત પ્રયોગ કર્યો. સરકાર દ્વારા તેને જયોર્જ ફોસ્ટર નામના ગુનેગારની ડેડ બોડી આપવામાં આવી હતી જેને પોતાની પત્ની અને બાળકના ખૂનની સજા તરીકે

દરેક મહાન શોધની પાછળ એક મહાન વિચાર હોય છે, પણ જ્યાં સુધી એ વિચારોએ લીધેલું સ્વરૂપ સકસેસ ન થાય ત્યાં સુધી તેવા વિચારોની કદર થતી નથી. જેને સફળતા મળી તેના વિચારો મહાન ગણાયા અને બાકીના વિચારોને ધૂની અને પાગલ મગજની ઉપજ તરીકે ઇતિહાસમાં ખપાવી દેવામાં આવ્યા. વિજ્ઞાનજગતમાં પોતાની છાપ ઉભી કરવા જતા અમુક વિજ્ઞાનીઓ પાગલપનની બધી હદો વટાવી ગયા અને પરિણામે દુનિયાને તેમની ‘પાગલપંતીનો શિકાર બનવું પડ્યું. પ્રસ્તુત લેખમાં પાગલોની વિસ્તમાં સૌથી ટોપમાં મૂકી શકાય તેવા વિજ્ઞાનીઓની યાદી:

હમણાં એક કલાક પહેલાં જ ફ્રાંસીએ લટકાવી દેવામાં આવ્યો હતો. આલ્ડિનીએ જેવો જ જયોર્જ ફોસ્ટરની ડેડ બોડીને ઇલેક્ટ્રિક શોક આપવાનો શરૂ કર્યો તેની આંખો પટપટ થવા માંડી, જડબું ઉપર નીચે થવા માંડ્યું અને કપાળ પર ખેંચ આવવા લાગી. પબ્લિકે તો હજુ તાળીઓ પાડવાની શરુ કરી હતી ત્યાં તો આલ્ડિનીએ એક ઇલેક્ટ્રિક રોડ લઈને જયોર્જ ફોસ્ટરની લાશના પૃષ્ઠભાગમાં નાખી દીધો અને આ સાથે જ આખો બોડી હલવા માંડી, હાથ પગ હવામાં એ રીતે હલવા માંડ્યા જાણે ડેડ બોડી ડાન્સ કરતી હોય. આ જોતા જ પબ્લિક ઉભી થઈને દોડવા માંડી અને ચીસાચીસ કરી મૂકી કે તેને પાછો ફ્રાંસીએ ચડાવો તે જીવતો છે. પણ તે બધાની ગેરસમજ હતી. ડેડબોડી ફક્ત પાગલપનની હદ પણ વટાવી ચુકેલા આલ્ડિનીના ઇલેક્ટ્રિક કરંટને કારણે હલી રહી હતી.

હોમ ડેલ્ગાડો:

થેલ યુનીવર્સિટીના પ્રોફેસર તરીકે નિમણુક ડો. ડેલ્ગાડો મગજ પર ઇલેક્ટ્રિક શોકની અસરનો અભ્યાસ કરી રહ્યો હતો. ભણવામાં પ્રતિભાશાળી એવા ડેલ્ગાડોને એક દિવસ ઇલેક્ટ્રિક ચીપ લોકોના મગજમાં ફીટ કરવાનો વિચાર આવ્યો જેનાથી તે સ્વિચ દબાવી લોકોના મગજ પર કાબુ મેળવી શકે! તેનો આ વિચાર સૌપ્રથમ તેણે પ્રાણીઓ પર અજમાવ્યો અને પશુઓના મગજમાં ઊર્જાન ચિપ્સ ફીટ કરવાની શરુઆત કરી. એક પ્રયોગમાં તેણે એક મહાકાય આખલાના મગજમાં ચીપ ફીટ કરી અને ભલ્લાલદેવની જેમ આખલાની સામે ઉભો રહી ગયો. જેવું આખલાએ ડેલ્ગાડો તરફ ગતી પકડી ત્યારે જ ડેલ્ગાડોએ સ્વિચ દબાવી આખલાને શાંત કરી દીધો

અને અડધે રસ્તે જ રોકી લીધો. રીપોર્ટસ પ્રમાણે ડેલ્ગાડોના જીવનકાળ દરમિયાન તેણે ૨૫૩૦ માણસોના મગજમાં પણ પોતાની ચીપ ફીટ કરી હતી અને આખી દુનિયાના માણસોના મગજમાં ચીપ ફીટ કરી બેટમેન ફિલ્મોના વિલનની જેમ આખી દુનિયાના મગજ કન્ટ્રોલ કરવાનાં સપનાં સેવતો હતો.

સગી બ્ર્યુઇનખોનેનકો:

આજે હાર્ટ સર્જરીના કારણે કેટલાય લોકોના જીવ બચી જાય છે પણ હાર્ટ સર્જરીનો પહેલોવહેલો વિચાર કરનાર રશિયાના સગી બ્ર્યુઇનખોનેનકોએ ઓટોજેનર નામનું કામચલાઉ ફેફસાં-હૃદયનું એક મશીન વિકસાવ્યું હતું. રશિયાની પહેલી ઓપન હાર્ટ સર્જરી પણ આ મશીન દ્વારા જ શક્ય બની હતી. અત્યાર સુધી વાંચવામાં એક હોશિયાર અને કાબેલ વિજ્ઞાનીના ગુણ ભલે દેખાતા હોય પણ આ મશીન વિકસાવવા માટે તેની કાર્યપદ્ધતિ ચકાસવી જરૂરી હતી અને તે ચકાસવા બ્ર્યુઇનખોનેનકોએ કુતરાઓ પસંદ કર્યા. બ્ર્યુઇનખોનેનકોની પ્રયોગશાળામાં હજારો કુતરાઓના મૃતદેહ જોવા મળતા કારણકે આ મશીન ચકાસવા જતા તેણે ન જાણે કેટલાય કુતરાઓનો ભોગ લીધો હતો. ‘ડોગ્સ હેડ્સ’ને ઇતિહાસમાં પ્રખ્યાત થઈ ગયેલો વિડીયો જે આજે પણ યુટ્યુબ પર જોઈ શકાય છે તે બ્ર્યુઇનખોનેનકોનો સૌથી કુખ્યાત પ્રયોગ હતો. વિડીયોમાં બ્ર્યુઇનખોનેનકોએ કુતરાનું માથું કાપીને ટેબલ પર મુક્યું છે અને પોતાના મશીન વડે તેણે જીવંત રાખ્યું છે. કુતરાં એકદમ સામન્ય રીતે જોઈ રહ્યું છે જાણે એને ખબર ન હોય કે તેનું ઘડ પાછળથી કપાઈ ગયું છે. લેબના કર્મચારીઓ કુતરાને ખવડાવે પણ છે જે ખોરાક તરત જ ગરદનમાંથી બહાર પડી જાય છે!

ઇતિહાસકારોના મતે રશિયાના બ્ર્યુઇનખોનેનકોને વિજ્ઞાન કરતા વિકૃતિમાં વધારે રસ હતો અને તેના બદલે રાદાઓએ જ કેટલાય જીવનો ભોગ લીધો. ૧૯૪૦માં બ્ર્યુઇનખોનેનકોની કુતરા પર એક હોલીવુડ ફિલ્મ પણ બની હતી.

વિલિયમ બકલેન્ડ:

૧૯મી સદીના વિક્ટોરિયન અવશેષવિજ્ઞાની અને ભૂસ્તરશાસ્ત્રીને જમીન પર ચાલતા, પાણીમાં તરી શકતા અને હવામાં ઉડી શકતા દરેક જીવ ખાવાનો વિકૃત શોખ હતો. તેના ઘરે મહેમાનોને પણ તે શેકેલું ભૂંડ, ઉંદરનું ભડચું, તળેલી શાહુડી, શેકેલા છછુંદર, બાફેલી ગોકળગાય જેવી ચીતરી ચડનારી વાનગીઓ પીરસતો. ફ્રાન્સના રાજાનું મ્યુઝમમાં સાચવીને રખાયેલું હૃદય જ્યારે બકલેન્ડને બતાવવામાં આવ્યું ત્યારે તે એક જ સેકન્ડમાં તે ઝાપટી ગયો!! તેના ગાંડપણ વિષે આખો વિસ્તૃત લેખ અગાઉ આ કોલમ હેઠળ જ છપાઈ ચુક્યો છે.

સ્ટબીન્સ ફર્થ:

૧૮મી સદીમાં ચલો ફીવર જેવા ઝેરી તાવે કાળો કેર વરસાવ્યો હતો. સ્ટબીન્સ ફર્થ નામના ડોક્ટરે કેટલાય પેશન્ડસને સાજા કર્યા હતા. જે સમયે રોગચાળો ફાટી નીકળ્યો હતો એવા સમયે તે પોતાના જીવની ચિંતા ન કરતા દર્દીઓની સેવામાં જ રચ્યોપચ્યો રહેતો પણ કોણજાણે ક્યાં સમયે તેના મનમાં વાત પેસી ગઈ કે ચલો ફીવર ચેપી નથી હતો. પોતે સાચો છે તે સાબિત કરવા તેણે પોતાના શરીર પર ઘા કર્યા અને તે ઘામાં ચલો ફીવરથી પિડાતા દર્દીઓની ઉલટીઓ નાખી. આટલાથી તેણે ચેપ ન લાગ્યો એટલે તેણે ઉલટી પોતાના આંખમાં નાખી, ઉલટીને ગરમ કરી તેનો વાફ શ્વાસમાં લીધો અને આટલાથી પણ ન મેળ પડ્યો તો તે દર્દીઓની ‘ઉલટી પી જવા માંડ્યો. છતાંય તેને પોતાને ચલો ફીવરનો ચેપ ન લાગ્યો ત્યારે બડાશ મારી પોતાને સાચો ગણાવવા લાગ્યો. આજે આપણને ખબર છે કે ચલો ફિવર ચેપી જ છે પણ તે મચ્છર મારકતે લોહીમાં ચેપ પ્રસાર કરે છે. તેના વાયરસ પીવાથી પેટ માર્ગે ચેપ ફેલાવી શકતા નથી.

બોસેફ મેન્ગોલે:

હિટલરની નાઝી આર્મીના વડા ડોક્ટર તરીકે નિયુક્ત ડો. મેન્ગોલે દર્દીઓ પર વિકૃત પ્રયોગો કરવામાં ઇતિહાસમાં કુખ્યાત છે. નાઝી આર્મી જે કેદીઓ પકડી લાવતી તેમાંથી કોને ગોળી ઇર્થને મારી નાખવા, કોને મજુરી કામ માટે જીવતા રાખવા અને કોના પર પ્રયોગશાળામાં એક્સ્પરીમેન્ટ કરવા તે નિર્ણયો લેવાની સત્તા મેન્ગોલે પાસે હતી. ‘એન્જલ ઓફ ડેથ તરીકે ઓળખાતા મેન્ગોલેને જુડવા લોકો પર અભ્યાસ કરવાનો શોખ જાગ્યો હતો અને એટલે જ કેદીઓમાં પકડાતા દરેક જુડવા બાળકો, મહિલાઓ અને પુરુષોને સાઈડ પર કાઢી લેતો અને તેમના રક્તનો અભ્યાસ કરતો. અભ્યાસ પૂરો થયા પછી તે જુડવા બાળકોને મારી નાખતો અને તેમના મૃતદેહનો અભ્યાસ કરતો. કેટલીયેવાર જીવતા જોડિયા બાળકોને એકબીજા સાથે ટાંકા લઈને સીવી નાખતો. કેટલાય બાળકો તો સીવણકામના આ પ્રયોગથી જ લોહી વહી જતા મરી જતા. તે મોટાભાગના દર્દીઓ પર સર્જરી એનેસ્થેસિયા આપ્યા વગર કરતો જેથી દર્દીઓ ઓપરેશન વખતે દર્દથી કણસતા. એક વખત તે ઓપરેશન વખતે પેટમાંથી આંતરડા કાઢી રહ્યો હતો અને બીજા એક ઓપરેશનમાં એનેસ્થેસિયા આપ્યા વગર જ દર્દનું હૃદય કાઢી લીધું હતું.

પોતાના સંશોધનમાં પાગલ બનીને સિદ્ધિઓ પર આજે પણ વિજ્ઞાન કામ કરે છે

જી.ડી.ગોએન્કા સ્કુલમાં વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ ટ્રેનિંગ

શહેરના ન્યુ સિટીલાઈટ વિસ્તારમાં આવેલી જી.ડી. ગોએન્કા ઈન્ટરનેશનલ સ્કુલ ખાતે પ્રાઈમરી સેક્શનના વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષકો દ્વારા વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ યીજવસ્તુઓનું ક્રિએશન કરવા અંગે ટ્રેનિંગ સેશનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. વિદ્યાર્થીઓએ પણ આ સેશન દરમિયાન તેમનામાં રહેલી રચનાત્મક શૈલીના દર્શન કરાવતા એક એકથી ચઢીયાતી યીજવસ્તુઓની રચના કરી હતી.

પ્રેસિડેન્સી સ્કુલના વિજ્ઞાન મેળાને પ્રો.કારીયાએ ખુલ્લો મૂક્યો

શહેરના અડાજણ વિસ્તારમાં આવેલી પ્રેસિડેન્સી સ્કુલમાં વિદ્યાર્થીઓ માટે યોજવામાં આવેલા બે દિવસીય વિજ્ઞાન મેળાનું ઉદઘાટન સંસ્થાના ટ્રસ્ટી પ્રો. એન.એમ. કારીયાના હસ્તે કરાવવામાં આવ્યું હતું. ઉદઘાટન સમારોહ દરમિયાન પ્રો. કારીયાએ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વિજ્ઞાન મેળામાં પ્રદર્શિત કરવામાં આવેલી કૃતિઓનું ઝીણવટભર્યું નિરીક્ષણ કરીને વિદ્યાર્થીઓને વધુને વધુ પ્રયોગો કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા હતા.

સિંધુ સેવા સમિતિ સ્કુલમાં સ્ટુડન્ટ્સ લિડર્સનો શપથ સમારોહ

શહેરના આનંદ મહલ રોડ પર આવેલી સિંધુ સેવા સમિતિ સંચાલિત શાળામાં વિતેલા પખવાડિયા દરમિયાન શાળામાં હેડ બોય અને હેડ ગર્લ તેમજ ચાર હાઉસ હેડ્સનો શપથ ગ્રહણ સમારોહ સંસ્થાના મેનેજમેન્ટના સભ્યોના સાનિધ્યમાં યોજવામાં આવ્યો હતો. આ ઉપરાંત શાળામાં ગુરુપૂર્ણિમા તેમજ લોકશાહી દબે ચૂંટણી જેવા કાર્યક્રમો પણ યોજવામાં આવ્યા હતા.

આંખોની બાબતમાં બાંધછોડ હરગીઝ નહીં:

ધો. ૧૨ પીસીબી પછી ઓપ્ટોમેટ્રીના અભ્યાસ અને વ્યવસાય અંગેની એ ટુ ઝેડ માહિતી

માત્ર એક ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ અથવા ઓપ્ટીકલ ઓફિસર દ્વારા તમારી કિંમતી આંખોની તપાસ કરાવો. દરેક શહેરમાં ઘણા ઓપ્ટીશિયન(ચશ્માવાળા) છે જે પોતાને આંખોના નિષ્ણાત તરીકે વર્ણવે છે. તે વિશે ધ્યાન રાખો. તેઓ તમારી આંખોને તપાસી શકે નહીં, અથવા લેન્સનું વિતરણ કરી શકતા નથી.જો તે થાય તો તે તમારી આંખોને નુકસાન કરી શકે છે.

ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ એટલે કોણ??

ઓપ્ટોમેટ્રી એ આઈ કેર સર્વિસીઝ, સ્વાસ્થ્યસંભાળ વ્યવસાય છે જે સ્વાયત્ત, શિક્ષિત અને નિયંત્રિત (લાઈસન્સ થયેલ/રજિસ્ટર્ડ) છે. ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ આંખ અને વિઝ્યુઅલ સિસ્ટમના પ્રાથમિક હેલ્થકેર પ્રેક્ટીશનર્સ છે જે વ્યાપકપણે આંખ અને ટ્રેનિંગ સંભાળ પૂરી પાડે છે, જેમાં રિફ્રેક્શનનો સમાવેશ થાય છે, આંખમાં રોગનું નિદાન અને સંચાલન તેમજ ત્રાસી આંખ માટે કસરત અને બીજી ઘણી સ્થિતિમાં માર્ગદર્શન આપી શકે છે.

સ્કૂલ પછી ૧૦ + ૨ ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી અને બાયોલોજી સાથે ૬૦ ટકા પરીણામ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ એક વ્યાવસાયિક કાર્યક્રમમાં ૪ વર્ષ ભણતર મેળવે અને ઓપ્ટોમેટ્રી ડિગ્રી હાસીલ કરે છે. ઓપ્ટોમેટ્રી, ગ્રેજુએટ પછી કેટલાક ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટને વધારાની તબીબી તાલીમ મળે છે. જેવી કે માસ્ટર ઓફ ઓપ્ટોમેટ્રી, ફેલોસીપ ઈન ઓપ્ટોમેટ્રી, ડોક્ટર ઓફ ઓપ્ટોમેટ્રી અને પી.એચ.ડી..

ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટની ભૂમિકાઓ :

- ૧) પ્રાથમિક આંખની તપાસ.
- ૨) નજીકના આંખના નંબર, દૂરના આંખના નંબર અને બેતાલા જેવી ખામીઓનું નિવારણ.
- ૩) યોગ્ય ચશ્માનું પ્રિસ્ક્રીપ્શન અને લેન્સનું નિરીક્ષણ અને તે વિષેનું માર્ગદર્શન આપે છે.
- ૪) નિમ્નદ્રષ્ટિ સહાય (લૉ વિઝન) અને દ્રષ્ટિ ઉપચાર (વિઝન થેરાપી) પૂરો પાડે છે.
- ૫) ઝામર, મોતિયા, મેક્યુલર ડિજનરેશન, ગ્લાયબિટીસ રેટિનોપથી, અને કંજકટીવાઈટીસ અને બીજા ઘણી આંખોની વ્યાપક સ્થિતિઓનું નિદાન કરે છે.
- ૬) અમુક ચોક્કસ આંખની સ્થિતિઓ માટે દવાઓ લખી શકે છે. (વિશ્વના કેટલાક દેશોમાં).
- ૭) ઓપરેશન કરવાની જરૂર છે જ, તેવા લોકો માટે પ્રિ અથવા પોસ્ટઓપરેટીવ કેર સાથે સહાય કરે છે.

ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ કોણ નથી?

- ૧) ઓપ્ટીસિયન્સ (ઓપ્ટિશ્યન), ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ નથી અને તે આંખની તપાસ કરી શકે નહીં.
  - ૨) ઓપ્ટોમેટ્રીમાં એક વર્ષ ડિપ્લોમા અથવા પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમો.
  - ૩) વિઝન ટેકનિશિયન એ ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ નથી.
  - ૪) ૨ વર્ષથી ઓછા ડિપ્લોમાં ઓપ્ટોમેટ્રી.
- નોંધ: ૨ વર્ષથી ઓછા ડિપ્લોમાં ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ કરેલા ૧૨ વર્ષનું પ્રમાણપત્ર અથવા ડિપ્લોમા પ્રમાણપત્ર મેળવે છે. તેઓ લેન્સની પ્રિસ્ક્રીપ્શનની તપાસ, ચશ્મા પૂરા પાડે છે, ચશ્મા રિપેર કરે અને નક્કી કરે કે કયા પ્રકારનાં લેન્સીસ અને ફેમ શ્રેષ્ઠ કામ કરશે, ઓર્ડર અને ચશ્મા બરાબર છે કે નહીં તેની તપાસ કરે છે.

ધ્યાનમાં રાખવા જેવું:

ગેરકાનૂની પ્રેક્ટિસનરથી સાવચેત. માત્ર રજીસ્ટર્ડ ઓપ્ટોમિસ્ટ ની મુલાકાત લો.અત્યારે ઘણા અયોગ્ય વ્યક્તિ હેઠળ ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ સ્વતંત્ર રીતે અથવા ઓપ્ટિકલ દુકાનોમાં અથવા હોસ્પિટલો/આંખ ક્લિનિક્સમાં કામ કરે છે એવો દાવો કરે છે. તમારી કિંમતી આંખોના સ્વાસ્થ્ય સાથે રમી રહેલા આવા કહેવાતા બિનયોગ્ય વ્યક્તિઓથી વાકેફ રહો. જયારે તમે ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટની મુલાકાત લો ત્યારે કૃપયા તેમના ઓપ્ટોમેટ્રી કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા અથવા ઈન્ડિયન ઓપ્ટોમેટ્રીક એસોસિએશન અથવા કોઈપણ સ્ટેટ ઓપ્ટોમેટ્રી એસોસિએશન દ્વારા જાચી કરવામાં આવેલા તેમના રજીસ્ટ્રેશન પ્રમાણપત્ર વિશે પૂછો.

યુજીસી દ્વારા લેવાતી નેટમાં હવેથી ૬ ટકા ઉમેદવારોને લાયક ઠરાવાશે

રાજ્યની જુદી જુદી યુનિવર્સિટીઓમાં લેક્ચરર અને પ્રોફેસર બનવા માટે યુજીસી દ્વારા નેટ એટલે કે નેશનલ એલિજબિલિટી ટેસ્ટ લેવામાં આવે છે. આ ટેસ્ટમાં ગણતરીના વિદ્યાર્થીઓ પાસ થતાં હતા. હવે વર્ષમાં એક જ વખત આ પરીક્ષા લેવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે. જેના પગલે હવે પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેલા કુલ વિદ્યાર્થીઓમાંથી ૬ ટકા વિદ્યાર્થીઓને પાસ કરવાનો મહત્વનો નિર્ણય કરાયો છે. કોલેજો અને યુનિવર્સિટીઓમાં લેક્ચરર, આસિ.પ્રોફેસર અને ફેલોશીપ માટે નેટ લેવામાં આવશે. અત્યાર સુધી વર્ષમાં બે વખત નેટ લેવાતી હતી. જેના પરિણામ ઓછા આવતાં હતી. પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત રહેતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ૩ થી ૪ ટકા વિદ્યાર્થીઓ જ પાસ થતાં હતા. તાજેતરમાં આ મુદ્દે કેટલાક ઉમેદવારોએ કોર્ટમાં રીટ કરી હતી. રીટના પગલે હાઈકોર્ટે કેટલાક સુધારાઓ કરવાનો આદેશ કર્યો હતો. જે પ્રમાણે હવે હવે નેટ આપનારા કુલ ઉમેદવારોના ૬ ટકા ઉમેદવારોને કવોલિફાઈ એટલે કે લાયક જાહેર કરવામાં આવશે. અગાઉ લેવાયેલી પરીક્ષામાં જોઈએ તો જાન્યુઆરી ૨૦૧૭માં ૩.૯૯, જૂન ૨૦૧૫માં ૪.૮૩, ડિસેમ્બર ૨૦૧૫માં ૪.૯૬ ટકા ઉમેદવારોને લાયક ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. હાઈકોર્ટના આદેશના પગલે નવેમ્બરમાં લેવાનારી નેટની પરીક્ષામાં ૬ ટકા ઉમેદવારોને કવોલિફાઈ એટલે કે લાયક ગણવામાં આવશે. યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન દ્વારા અગાઉ જુલાઈ અને ડિસેમ્બર એમ, બે વખત નેટની પરીક્ષા લેવાના બદલે માત્ર એક જ વખત પરીક્ષા લેવાની જાહેરાત કરી છે. હવે આગામી પરીક્ષા સેન્ટ્રલ બોર્ડ દ્વારા નવેમ્બર માસમાં લેવામાં આવશે. જેના માટે વિદ્યાર્થીઓ તા.૧લી ઓગસ્ટથી ૩૧ ઓગસ્ટ સુધી ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકશે. તા.૧૯મી નવેમ્બરે નેટ લેવામાં આવશે. જો કે, વર્ષમાં એક જ વખત નેટ લેવાના નિર્ણયનો પણ ગુજરાત સહિત જુદા જુદા રાજ્યોમાં ઉગ્ર વિરોધ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

અગાઉ ઓછા પરિણામના કારણે ગણતરીના ઉમેદવારો જ પાસ થતા હતા કેટલાક વિદ્યાર્થીઓએ કોર્ટમાં કરેલી રીટના પગલે યુજીસીએ કરેલો સુધારો

શિક્ષણ સર્વદા આજે જ બંધાવો
સંપર્ક ૯૮૨૫૩ ૪૪૯૪૪
 સાંઈ કોર્પોરેશન, સુબોધ બેકરી સામે, એલ.આઈ.સી.
 ક્વાટર્સ પાસે, ટીમલીયાવાડ, સુરત-૧.

સ્થાપના પછી સંવર્ધનમાં લાલિયાવાડી: સેન્ટ્રલ યુનિ.ને કાયમી સરનામું મળતું નથી: જમીનના અભાવે ૨૦૦ કરોડની ગ્રાન્ટ જતી કરવી પડી

સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીને ૧૦ વર્ષથી જમીન મળતી નથી!

ગુજરાતમાં વર્ષ ૨૦૦૮-૦૯થી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. સ્થાપનાના ૧૦ વર્ષ પૂરા થવા છતાં હજુ સુધી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા પર્યાપ્ત ૫૦૦ એકર જમીન સંપાદન કરવામાં આવી નથી. જો ગુજરાતમાં જમીન ન જ મળવાની હોય તો સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીને અન્ય રાજ્યમાં ટ્રાન્સફર કેમ ન કરવી? તેવો સવાલ પણ હવે પૂછાય રહ્યો છે. આઈઆઈટી, નાઈપર, જીટીયુ યુનિવર્સિટીને ગાંધીનગરની આસપાસ જ જમીન આપી દેવામાં આવી છે. પરંતુ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીને હજુ સુધી જમીન મળી નથી. જમીનના અભાવે યુનિવર્સિટીએ ૨૦૦ કરોડ રૂપિયાની ગ્રાન્ટ જતી કરવી પડી છે.

હાલમાં ફેદરા ખાતે જમીન ફાળવવાની સરકાર દ્વારા પ્રાથમિક તૈયારી દર્શાવવામાં આવી છે. જો ફેદરાની જમીન પણ કોઈ કારણોસર ન મળે તો હવે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીના અસ્તિત્વ માટે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો છે. વર્ષ ૨૦૦૮માં ગુજરાતમાં ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ, આધુનિક અને ટેકનોલોજિકલ ચેલેન્જિસનો સામનો કરવા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓમાં ટકી શકે તેવા યુવાનો તૈયાર કરવાના હેતુથી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. સેન્ટર ઓફ એક્સલન્સ બનવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે શરૂ કરાયેલી આ યુનિવર્સિટી છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી 'કાયમી સ્થાન સરનામું' શોધી રહી છે. હાલમાં ગાંધીનગરના સેક્ટર ૨૯-૩૦માં આવેલા સર્વ શિક્ષા અભિયાનના બિલ્ડિંગમાં સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી ચલાવવામાં આવી રહી છે. કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા રાજ્યને સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની મંજૂરી આપી તેની સાથે જ એક્ટમાં કરાયેલી શરતોમાં યુનિવર્સિટી માટે જરૂરી તમામ સાધનસવલતો જેવી કે, જમીન, લાઇટપાણી સહિતની સગડવો જે તે રાજ્ય સરકારોએ આપવાની હોય છે.

સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની મંજૂરી લેવા માટે હાલમાં અનેક રાજ્યો લાઇનમાં છે. પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ૨૦૦૮માં જ ગુજરાતને સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની મંજૂરી આપી દેવામાં આવી હતી. યુનિવર્સિટીની મળ્યા બાદ રાજ્ય સરકારે અંદાજે ૫૦૦ એકર જેટલી જમીન યુનિવર્સિટીની સ્થાપના માટે આપવાની હોય છે. મહત્વની વાત એ છે કે છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીને આ જમીન મળી નથી. રાજ્ય સરકાર દ્વારા અત્યાર સુધીમાં સાણંદ, બાકરોલ, ખંભાત, કુંડલા વગેરે સ્થળોએ જમીન આપવાની તૈયારી દર્શાવી હતી. પરંતુ અપૂરતી જમીન, ભવિષ્યમાં માળખાકીય સુવિધાઓ ન ઉભી થઈ શકે તેની મુશ્કેલી, સ્થાનિક અવ્યવસ્થા સહિતના સવાલોના કારણે આ જમીન યુનિવર્સિટી મળી શકી નથી. હાલમાં ફેદરા ખાતે ૨૮૮ એકર જમીન આપવાની તૈયારી દર્શાવવામાં આવી છે. આ જમીન સ્વીકારી શકાય તેમ છે કે નહીં તેની વાટાઘાટો ચાલી રહી છે. જો સરકાર દ્વારા આટલી જમીન આપવાની તૈયારી દર્શાવવામાં આવે તો પણ યુનિવર્સિટી સત્તાધીશો સ્વીકારવા તૈયાર છે. ગાંધીનગરમાં જમીન જોઈએ તો ૧૮૦૦ કરોડ રૂપિયા આપો! સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના થયા બાદ આજસુધી યુનિવર્સિટી માટે પર્યાપ્ત જમીન મેળવવા સત્તાધીશો દ્વારા અનેક પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા છે.

જાણકારો કહે છે એક વખત સરકાર પાસે જમીન માંગવા ગયા ત્યારે ગાંધીનગરમાં જમીન જોઈએ તો ૧૮૦૦ કરોડ રૂપિયા આપવાની માંગણી કરવામાં આવી હતી. જે તે સમયે ગાંધીનગરની સત્તાધીશોએ એવું પણ કહ્યું હતું કે, અદાણી કે અંબાણીને આ જમીન આપીએ તો ૧૮૦૦ કરોડ કરતાં પણ વધારે રૂપિયા મળી શકે તેમ છે. જો કે, સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીના એક્ટમાં જમીન ખરીદવાની જોગવાઈ નથી. યુનિ.ને રાજકોટ સામે ધંધુકા-ધોળકા તરફ લઈ જવા ખેંચતાણ યુનિવર્સિટીના સૂત્રો કહે છે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીને જમીન ફાળવવી રાજકારણીઓ માટે કેડિટ લેવાની બાબત છે. હાલમાં મુખ્યમંત્રી રાજકોટના હોવાથી રાજકોટમાં જમીન આપીને યુનિવર્સિટી ત્યાં લઈ જાય તેવી પણ શક્યતા છે. જો કે, શિક્ષણમંત્રી આ યુનિવર્સિટીને ધંધુકા અને ધોળકા પાસે લઈ જાય તેવી ચર્ચા ચાલી રહી છે. યુનિ.ને ગમે ત્યાં જમીન આપવા સરકાર તૈયાર છે રાજ્ય સરકાર સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી ઈચ્છે તે જગ્યાએ જમીન આપવા તૈયાર છે. અત્યાર સુધીમાં યુનિવર્સિટીને જુદી જુદી જગ્યાએ જમીન આપવાની તૈયારી દર્શાવવામાં આવી છે. પરંતુ યુનિવર્સિટીને માફક આવતી નથી. આમ છતાં યુનિવર્સિટી જ્યાં ઈચ્છે ત્યાં અને જેટલી જમીન ઈચ્છે તેટલી જમીન આપવા તૈયાર જ છે. ભૂપેન્દ્રસિંહ યુગસમા, શિક્ષણમંત્રી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીમાં ક્યા ક્યા કોર્સ ચાલે છે! રાજ્યની અન્ય યુનિવર્સિટીઓમાં ચલાતાં બી.એડ, સોશિયલ સાયન્સ, નેનો સાયન્સ વગેરે ઉપરાંત પી.જી. કોર્સ જેવા કે જુદા જુદા વિષયોમાં એમ.એ., એમ.એડ., એમ.ફીલ. પીએચડી, વિદેશી ભાષા ઉપરાંત અનેક મહત્વા કોર્સ ચલાવવામાં આવે છે. આ તમામ કોર્સમાં ઓનલાઇન એન્ડ્રેસ એકઝામથી પ્રવેશ આપવા ઉપરાંત માત્ર સામાન્ય ફીમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવામાં આવે છે. એટલું જ નહીં, એમ.ફીલ અને પીએચડી જેવા કોર્સમાં વિદ્યાર્થીઓને ૫ હજારથી લઈને ૮ હજાર રૂપિયા સુધીની સ્કોલરશીપ પણ આપવામાં આવે છે.

ટ્યૂશનિયા 'અધ્યાપકોની સામે પગલાં મુદ્દે શિક્ષણ વિભાગ મૌન

ગુજરાતના શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા તાજેતરમાં ટ્યૂશન કરતાં શિક્ષકો પર કડક પગલાં લેવા માટે જુદી જુદી ટીમો બનાવીને કાર્યવાહી શરૂ કરવાની જાહેરાત કરાઈ છે. આશ્ચર્યની વાત એ કે માત્ર શાળાના શિક્ષકો જ નહીં પરંતુ કોલેજોમાં ફરજ બજાવતાં અધ્યાપકો પણ ખુલ્લેઆમ ટ્યૂશનો કરી રહ્યા છે. દરેક અધ્યાપકે દર મહિને પોતાની કોલેજના રજિસ્ટર્ડમાં 'હું ટ્યૂશન કરતો નથીતેવી બાંધેધરી આપવી પડે છે.

વાસ્તવિકતા એ છે કે આજસુધી મોટાભાગના અધ્યાપકો ખોટી બાંધેધરી આપતાં રહે છે. આમ છતાં હજુસુધી અધ્યાપકો સામે કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવી નથી. હાલમાં શિક્ષણ વિભાગના અધિકારીઓ ટ્યૂશનિયા શિક્ષકો સામે કડક થયા છે તેજ રીતે ટ્યુશનિયા અધ્યાપકો સામે પણ પગલાં લેવામાં આવે તેવી માંગણી ઠવા પામી છે. સેમેસ્ટર સિસ્ટમના અમલ બાદ હાલ મોટાભાગની કોલેજોમાં નિયમિત વર્ગો લેવાતા નથી. સૂત્રો કહે છે વિદ્યાર્થીઓને ભણવામાં રસ નથી તેવા બહાના હેઠળ મોટાભાગની કોલેજોમાં વર્ગો ચલાવાતાં નથી. જે

વિદ્યાર્થીઓને કોલેજમાં અભ્યાસ કરવામાં રસ નથી તેજ વિદ્યાર્થીઓ નિયમિત રીતે સાંજે બી.કોમ.ના ટ્યૂશન ક્લાસીસમાં જતાં હોય છે. ગુજરાત યુનિવર્સિટી સાથે જોડાયેલી મોટાભાગની કોમર્સ કોલેજના અનેક અધ્યાપકો નિયમિત રીતે ટ્યૂશન ક્લાસીસમાં વર્ગો લેવા જાય છે. કેટલાક અધ્યાપકોએ તો પોતે જ ટ્યૂશન ક્લાસીસો ખોલી દીધા છે. સરકાર દ્વારા શાળાના ટ્યૂશન કરતાં શિક્ષકો સામે કડક પગલાં લેવા ૮ જેટલી ટીમો બનાવવાની જાહેરાત પણ કરી દેવામાં આવી છે. સૂત્રો કહે છે શિક્ષકો કરતાં ડબલ પગાર ધોરણો ધરાવતાં અધ્યાપકો પણ બેફામ અને ખુલ્લેઆમ ટ્યૂશનો કરી રહ્યા છે. અધ્યાપકોએ તો દર મહિને 'હું ટ્યૂશન કરતો નથી તેવી બાંધેધરી પણ આપવી પડે છે. છતાં બેરોકટોક ટ્યૂશનો કરી રહ્યા છે. પ્રિન્સિપાલો દર મહિને અધ્યાપકોની ખોટી બાંધેધરી લઈને શિક્ષણ વિભાગને મોકલી આપે છે. વિભાગે આજસુધી અધ્યાપકોએ આપેલી બાંધેધરી સાચી છે કે ખોટી તેની ચકાસણીની તસ્દી સુધ્ધા લીધી નથી.

અનેક અધ્યાપકોએ કોલેજ સામે જ ક્લાસિસ શરૂ કર્યા છે

ઉન્નતિ ઈંગ્લિશ એકેડેમી ખાતે આઈ ચેક અપ કેમ્પ

શહેરના ઉમરા વિસ્તારમાં આવેલી ડી.આર. ઉમરીગર મેમોરીયલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત ઉન્નતિ ઈંગ્લિશ એકેડેમી ખાતે વિતેલા પખવાડિયા દરમિયાન શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે આઈ ચેક અપ કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓને આઈ ચેક અપ કેમ્પને કારણે વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રવર્તતી આંખોની નાની મોટી તકલીફોનું તુરંત જ નિદાન થઈ શકે અને ભવિષ્યમાં તેમને મોટી તકલીફ ન ઉભી થાય તે આશયથી યોજાયેલા ચેક અપ કેમ્પને વાલીઓએ પણ બિરદાવ્યો હતો.

જહાંગીરપુરા રેડિયન્ટ એકેડેમી-પીપી સવાણી સ્કુલમાં સેન્ડ રાઈટિંગ

શહેરના જહાંગીરાબાદ ખાતે આવેલા રેડિયન્ટ એકેડેમી તેમજ પીપી સવાણી વિદ્યાસંકુલમાં પ્રી પ્રાઈમરી વિભાગના વિદ્યાર્થીઓ માટે યોજાયેલા રચનાત્મક કાર્યક્રમો અંતર્ગત વિતેલા પખવાડિયે સેન્ડ રાઈટિંગ પ્રોગ્રામનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. બાળમંદિરના વિદ્યાર્થીઓને આમેય રેતી, માટીમાં રમવાનો શોખ હોય, એ શોખની સાથે તેમનામાં શિક્ષણના પદાર્થ પાઠનું પણ સિંચન થઈ શકે તે માટે સેન્ડ રાઈટિંગ પ્રોગ્રામનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઉપરાંત અનેક રચનાત્મક કાર્યક્રમો થકી શાળામાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓનો સર્વાંગી વિકાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

વિદ્યામંગલ ખાતે રોબોટિક્સ કેમ્પ યોજાયો

કડવા પાટીદાર કેળવણી મંડળ સંચાલિત કામરેજ નજીક ધોરણ પારડી ખાતે આવેલી વિદ્યામંગલ નિવાસી શાળામાં વિદ્યાર્થીઓને આધુનિક જગતમાં જેનો સાર્વત્રિક રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે એ રોબોટિક્સ વિષય પરત્વે રૂચી અને જાગૃતિ વધે તે માટે ખાસ રોબોટિક્સ કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. રોબોટિક્સ કેમ્પમાં વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની વિચાર શક્તિની પ્રતિભા દેખાડતા જુદાજુદા મોડ્યુલ તૈયાર કર્યા હતા. કેટલાક વર્કિંગ મોડ્યુલ પણ વિદ્યાર્થીઓએ તૈયાર કર્યા હતા. આ પ્રકારે વિદ્યામંગલ નિવાસી શાળામાં વિવિધ પ્રકારના ટ્રેનિંગ સેમિનાર્સનું નિયમિત રીતે આયોજન થતું રહે છે.

કલા મહાકુંભમાં સ્વામીનારાયણ ગુરુકુળના બાળકલાકારોનો ડુંકો

શહેરના સિંગણપોર વિસ્તારમાં આવેલા શ્રી સ્વામીનારાયણ ગુરુકુળના વિદ્યાર્થીઓએ તાજેતરમાં શહેરમાં યોજાયેલા કલા મહાકુંભમાં અનેક કેટેગરી અને સ્પર્ધાઓ જીતીને પોતાની શાળાનું નામ રોશન કર્યું હતું. ગુરુકુળના દર્શન લાલજીભાઈ રામાણીએ તબલા વાદનમાં પ્રથમ, સ્મીત શૈલેષભાઈ ધામીએ વાંસળી વાદનમાં પ્રથમ અને પ્રશાંત આકોલિયાએ ભજન ગાયનમાં દ્વિતિય ક્રમ હાંસલ કરીને શાળાનું નામ રોશન કર્યું છે. આ ઉપરાંત અનેક વિદ્યાર્થીઓએ જુદી ઈવેન્ટમાં ઉજળો દેખાવ કર્યો છે.

શિક્ષણ સર્વદા

FREE FOOD • FREE EDUCATION • FREE MEDICINE

૧ થી ૧૫ ઓગસ્ટ ૨૦૧૭

શિક્ષણ સર્વદા બ્રાંચ ઓફિસ : સાંઘ કોર્પોરેશન, સુબોધ બેકરી સામે, એલ.આઇ.સી. ક્વાર્ટર્સ પાસે, ટીમલીયાવાડ, સુરત. ટેલીફોન : ૦૯૮૨૫૩-૪૪૯૪૪

૨૦૧૮ થી પ્રાથમિક શિક્ષણમાં NCERTનાં પાઠ્ય-પુસ્તકો

સરકારનો નિર્ણય: ત્રણ વર્ષમાં તબક્કાવાર બધા ધોરણોમાં તમામ પુસ્તકો એન.સી.ઈ.આર.ટી.નાં થશે: પાઠ્ય પુસ્તક મંડળને ભાષાંતરની જવાબદારી

રાજ્યના વિદ્યાર્થીઓ અન્ય પરીક્ષાઓમાં પાછળ ન પડે તે માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશનલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગ (એન.સી.ઈ.આર.ટી.)ના પુસ્તકો અભ્યાસક્રમમાં લાવવા માટેની કવાયત હાથ ધરાઈ હતી. જે અન્વયે આગામી શૈક્ષણિક વર્ષના આરંભે, જૂન-૨૦૧૮ થી શરૂ થતાં નવા શૈક્ષણિક વર્ષથી પ્રાથમિક સ્કૂલોમાં સેન્ટ્રલ બોર્ડ જેના પાઠ્યપુસ્તકો અપનાવ્યા છે એ નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ ટેકનોલોજીના પુસ્તકો અભ્યાસક્રમમાં સમાવવાનો નિર્ણય લેવાયો છે. તબક્કાવાર ત્રણ વર્ષમાં ધોરણ ૧ થી ૮ માં એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકો અમલમાં આવશે તેમ સુત્રોએ જણાવ્યું છે. જૂન ૨૦૧૮ થી ધોરણ ૧ થી ૮ માં ગણિત વિષય અને ધોરણ ૬ થી ૮ માં વિજ્ઞાન વિષયના પુસ્તકો ગઈછળના અભ્યાસક્રમ મુજબ ભણાવાશે. જ્યારે બાકીના પુસ્તકોનો તબક્કાવાર અમલ કરવામાં આવશે. રાજ્યમાં આવેલી સ્કૂલોમાં પણ એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકો અમલમાં આવે તે માટે સરકાર દ્વારા વિચારણા હાથ ધરવામાં આવી હતી. જેમાં હવે પ્રાથમિક અને ઉચ્ચ પ્રાથમિક સ્કૂલોમાં એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકો

અમલીકૃત કરવા અંગે સરકાર દ્વારા નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. જેમાં ધોરણ ૧ થી ૮ માં ગણિત વિષયના એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકોનું ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરાવીને શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ થી અમલમાં મુકવાનું નક્કી કરાયું છે. જ્યારે ધોરણ ૬ થી ૮ માં વિજ્ઞાન વિષયના એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકોનું ભાષાંતર કરાવીને શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ થી અમલમાં મુકવાના રહેશે. ધોરણ ૧ થી ૫ માં પર્યાવરણ અને ધોરણ ૬ થી ૮ માં સામાજિક વિજ્ઞાનમાં એન.સી.ઈ.આર.ટી. પેટર્ન મુજબના પુસ્તકો તૈયાર કરાવી જરૂર જમાય ત્યાં ગુજરાત સ્પેસિફિક વિષય વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવાનો રહેશે તેમ પણ નક્કી કરાયું છે.

રાજ્યની પ્રવર્તમાન ભાષા શિક્ષણનીતિ મુજબ ધોરણ ૧ થી ૮ માં ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્ય પુસ્તક મંડળના ભાષાના પુસ્તકોનો અમલ કરવાનો રહેશે. કલા શિક્ષણ તેમજ યોગ અને શારીરિક શિક્ષણ માટે શિક્ષક આવૃત્તિ તથા વિદ્યાર્થી માટેના પાઠ્ય પુસ્તક પણ તૈયાર કરવાના રહેશે. આમ, ગણિત, વિજ્ઞાન, પર્યાવરણ, સામાજિક વિજ્ઞાન જેવા વિષયો માટે એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકોનો અમલ કરવાનો રહેશે. જ્યારે ભાષા માટે પાઠ્ય

પુસ્તક મંડળે નવા પુસ્તકો તૈયાર કરવાના રહેશે. આ પુસ્તકો માટે પાઠ્ય પુસ્તક મંડળે ભાષાંતર તથા પ્રિન્ટીંગની કાર્યવાહી કરવાની રહેશે. આમ, પ્રથમ વર્ષે એટલે કે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ માં ધોરણ ૧, ધોરણ ૩ અને ધોરણ ૬ ના તમામ પુસ્તકો એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના અભ્યાસક્રમ મુજબના થઈ જશે. જ્યારે બાકીના ધોરણમાં માત્ર ગણિત અને વિજ્ઞાનના પુસ્તકો એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના અભ્યાસક્રમ મુજબના હશે. ત્યાર બાદના બે વર્ષમાં તબક્કાવાર અન્ય ધોરણોને પણ સમાવી લઈ એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના અભ્યાસક્રમ મુજબના કરી દેવાશે.

ગણિતવિજ્ઞાન સિવાયનાં પુસ્તકોનો અમલ ક્યારથી? વર્ષ ધોરણ ૨૦૧૮-૧૯ ધો-૧, ધો-૩, ધો-૬ ૨૦૧૯-૨૦ ધો-૨, ધો-૪, ધો-૭ ૨૦૨૦-૨૧ ધો-૫, ધો-૮ ધો-૧૨ માં પર્યાવરણનું પુસ્તક અલગથી ભણાવાશે

હાલમાં ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્ય પુસ્તક મંડળના ધોરણ-૧ અને ધોરણ-૨ના પુસ્તકોમાં પર્યાવરણનું પુસ્તક અલગથી ભણાવવામાં આવતું નથી. ધોરણ-૧ અને ધોરણ-૨માં ભાષા અને ગણિતના પુસ્તકોમાં જ પર્યાવરણના પ્રકરણો આવરી લેવામાં આવતા હોય છે.

આમ, ધોરણ-૧ અને ૨માં માત્ર બે જ પુસ્તકો જ ભણાવવામાં આવતા હતા. પરંતુ હવે જ્યારે એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકોનો અમલ કરવામાં આવનાર છે ત્યારે ધોરણ ૧ અને ધોરણ-૨માં પર્યાવરણનું પુસ્તક અલગથી તૈયાર કરવામાં આવશે. જેથી ધોરણ-૧ અને ધોરણ-૨ના વિદ્યાર્થીઓએ ભાષા અને ગણિત ઉપરાંત પર્યાવરણનું પુસ્તક પણ ભણાવવાનું રહેશે.

ધો-૮ અને ધો-૧૦માં પાયલોટ પ્રોજેક્ટ અમલમાં રાજ્યમાં હાલમાં ધોરણ ૮ અને ધોરણ ૧૦માં ૫૭ જેટલી સ્કૂલોમાં એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકો પાયલોટ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત અમલમાં મુકવામાં આવે છે. જેમાં ગણિત, વિજ્ઞાન, અંગ્રેજી અને સામાજિક વિજ્ઞાન એમ ચાર વિષયમાં ગઈછળના પુસ્તકો ભણાવવામાં આવી રહ્યા છે. જેને ખૂબ જ સારો પ્રતિસાદ મળ્યા બાદ સરકાર દ્વારા પ્રાથમિકમાં પણ ગઈછળના પુસ્તકોનો અમલ કરવાનો નિર્ણય લેવાયો છે. ત્યારબાદ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિકમાં પણ એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકો અમલમાં મુકવામાં આવશે તેમ સુત્રોએ જણાવ્યું હતું. આમ, આગામી પાંચેક વર્ષમાં રાજ્યના તમામ ધોરણોમાં એન.સી.ઈ.આર.ટી.ના પુસ્તકોથી જ અભ્યાસ થશે.

ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોની ફીમાં ૧૮ વર્ષે ૬૦ ટકા સુધીનો વધારો

રાજ્યની ગ્રાન્ટેડ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્કૂલોની ફીમાં ૧૮ વર્ષે સરકાર દ્વારા ૬૦ ટકા સુધીનો વધારો કરવાનો મહત્વનો નિર્ણય લીધો છે. ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલો મકાન ભાડા અને ઈતર ખર્ચની ગ્રાન્ટના વિકલ્પે ફી વિકલ્પ પસંદ કરી શકતા હોય છે. જેથી ફી વિકલ્પ પસંદ કરનારી ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોની ફીમાં ૧૮ વર્ષે બાદ વધારો કરવાનો નિર્ણય લેવાયો હતો. જેમાં ધોરણ-૮ થી ૧૨ની માસિક ફી અને પ્રયોગશાળા ફીમાં વધારો કરવામાં આવ્યો છે. સરકાર દ્વારા અગાઉ માસિક નિભાવ ગ્રાન્ટમાં સુધારો કર્યો હતો પરંતુ ફીના ધોરણોમાં ફેરફાર કર્યો ન હોઈ આ બાબતે વિચારણા બાદ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ના રોજ મળેલી કમિટીની બેઠકમાં ફી વધારા અંગે ભલામણ કરી હતી અને હાલના સંજોગોને જોતા ફી વધારો કરવો જોઈએ તેવી દરખાસ્ત કરી હતી. આ બાબત સરકાર સમક્ષ વિચારણા હેઠળ હતી અને તેની પર ચર્ચાના અંતે સરકાર દ્વારા ફી વધારાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. રાજ્યની બિન સરકારી ગ્રાન્ટેડ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ દ્વારા તેઓને મળતા મકાન ભાડું અને ઈતર ખર્ચના વિકલ્પે લેવામાં આવતી ફીના ધોરણોમાં સરકાર દ્વારા વધારો કરવામાં આવ્યો છે. જેમાં સરકારે ફીના ધોરણોમાં ૫૦ ટકાથી વધીને ૬૦ ટકા સુધીનો જંગી વધારો આપ્યો છે. જોકે, આ વધારો ૧૮ વર્ષ પછી આપવામાં આવ્યો હોય હજુ પણ વધારો પુરતો ન હોવાનું ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલ સંચાલકો માની રહ્યા છે. આ વધારા બાદ પણ હજુ ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોની માસિક ફી રૂ. ૧૦૦ને વટાવી શકી નથી. એટલે કે વાર્ષિક રૂ. ૧ હજાર કરતા પણ ઓછા ફીના દરો ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોમાં ચાલુ રહેશે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોની માસિક ફી ઉપરાંત સાયન્સમાં પ્રયોગશાળાની ફીમાં પણ વધારો કર્યો છે. ધોરણ-૧૧ સાયન્સમાં પ્રયોગશાળા

ફી સત્ર દીઠ રૂ. ૪૦ લેવાતી હતી તેમાં વધારો કરી રૂ. ૬૫ કરવામાં આવી છે.

આમ, ધોરણ-૧૧ સાયન્સની પ્રયોગશાળા ફીમાં ૬૩ ટકાનો વધારો કરાયો છે. જ્યારે ધોરણ-૧૨ સાયન્સમાં પ્રયોગશાળા ફી સત્ર દીઠ રૂ. ૨૫૦ લેવામાં આવતી હતી તેમાં વધારો કરીને રૂ. ૮૦ કરવામાં આવી છે. એટલે કે ૬૦ ટકાનો વધારો કરાયો છે. વાલીઓ પર વાર્ષિક મહત્તમ રૂ. ૪૮૦નો વધારાનો બોજો પડશે ગ્રાન્ટેડ સ્કૂલોમાં કરવામાં આવેલા ફી વધારાના પગલે વાલીઓ પર વાર્ષિક મહત્તમ રૂ. ૪૮૦ સુધીનો વધારાનો બોજો પડશે. ધોરણ-૮માં અગાઉ વાર્ષિક રૂ. ૫૬૦ ફી લેવાતી હતી તેના બદલે હવે રૂ. ૮૪૦ ફી લેવાશે એટલે કે વાલીઓ પર રૂ. ૨૮૦નો વધારાનો બોજો પડશે. જ્યારે ધોરણ-૧૦માં અગાઉ વાર્ષિક ફી રૂ. ૬૩૦ હતી તે વધીને રૂ. ૮૮૦ થઈ છે, એટલે કે રૂ. ૩૫૦નો વધારો થયો છે. જ્યારે ધોરણ-૧૧માં અગાઉ વાર્ષિક ફી રૂ. ૭૦૦ હતી તે વધીને રૂ. ૧૧૨૦ થઈ છે એટલે કે રૂ. ૪૨૦નો વધારો થયો છે. ધોરણ-૧૨માં વાર્ષિક ફી રૂ. ૮૪૦ હતી તે વધીને રૂ. ૧૩૩૦ થઈ છે એટલે કે રૂ. ૪૯૦નો વધારો થયો છે.

રાજ્યમાં વર્તમાન મોંઘવારીને જોતા રાજ્યના કમિશનર ઓફ સ્કૂલ દ્વારા ૫ ફી વિકલ્પ પસંદ કરનારી સ્કૂલોની ફીમાં સરકાર દ્વારા વધારો કરવાનો નિર્ણય : ૧૮ વર્ષે બાદ વધારો કરાયો છતાં હજુ સ્કૂલોની માસિક ફી રૂ. ૧૦૦ કરતા ઓછી

એસ.ટી.માં કંડક્ટર પિતાની પુત્રી વિમાની પાઈલટ બની

અહેવાલ: મહેન્દ્ર વેકરીયા (માહિતી ખાતું, સુરત: ગુજરાત સરકાર)

મધ્યમ પરિવારની દિકરીનું પાયલોટ બનવાનું સ્વપ્ન રાજ્ય સરકારના સહયોગથી શક્ય બન્યું છે. સૂરત શહેરના જહાંગીરપુરા વિસ્તારમાં રહેતા તળપદા કોળી પટેલ પરિવારની ઐશ્વર્યાને રાજ્ય સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ હેઠળ આવતી સૂરત ખાતેની જિલ્લા નાયબ નિયામકશ્રી, વિકસતી જાતિની કચેરી દ્વારા કોમર્શીયલ પાયલોટ બનવા માટે રૂ. ૨૫ લાખની લોન સહાયનો ચેક સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રીશ્રી આત્મારામ પરમારના હસ્તે એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

જેને ઉડવુ ગમે છે તેને ગગન મળી રહે છે તે બાબત ઐશ્વર્યાએ સાર્થક કરી છે. નાનપણથી જ પાયલોટ બનવાનું સ્વપ્ન સેવતી ઐશ્વર્યાએ કલ્પું કે, આકાશ પરથી વિમાનો પસાર થતા ત્યારે મને પણ મનમાં વિચારો આવતા કે હું પણ એક દિવસ વિમાન ચલાવીશ. માતાપિતાની સખત મહેનતના પરિણામે સફળતાના શિખરો સર કર્યા છે તેમ ઐશ્વર્યાએ હસતા હસતા કલ્પું હતું. માતા મિનાબેને કલ્પું કે, મારી દિકરીને નાનપણથી પાયલોટ બનવા ઈચ્છતી હતી. અમારા શ્રી પ્રવિણભાઈ ઓરણાવાલાએ પાયલોટ બનવા માટે વધુ પ્રેરણા આપી. પ્રવિણભાઈએ તેમના સંબંધી કેપ્ટન અમૃત માણેક પાસેથી પાયલોટ અંગેનું સંપૂર્ણ માર્ગદર્શન મેળવ્યું. જો કે, તેમણે પાયલોટ બનવા માટે માતબર ખર્ચનો અંદાજ પણ આપ્યો હતો. જે ખર્ચ અમારા પરિવારના ખર્ચની વાત નહોતી. એક સંબંધિએ કલ્પું કે, રાજ્ય સરકાર તરફથી કોમર્શીયલ પાયલોટની તાલીમ યોજના અંતર્ગત રૂ. ૨૫ લાખની લોન સહાય ચાર ટકાના દરે આપવામાં આવે છે. પછી તો અમોએ લોન માટે અરજી કરી હતી. જે આજે સાકાર થઈ છે.

ઐશ્વર્યા કહે છે કે, મે ૨૦૧૬ના વર્ષમાં ધો. ૧૨ સાયન્સની પરીક્ષા આપ્યા બાદ દિલ્હી ખાતે પાયલોટ થિયરીકલ એકઝામની તૈયારી કરી હતી.. ત્યાર બાદ મહારાષ્ટ્રના શિવપુર ખાતે પાંચ મહિનાની પાયલોટની તાલીમ લીધી હતી. ટૂંક સમયમાં સી.પી.એલ. લાયસન્સ પણ આવી જશે. શહેરની પાલનપુર પાટીયા ખાતેની સંસ્કાર ભારતી સ્કૂલમાં અભ્યાસ કરીને આ દિકરીએ શાળા તથા પરિવારનું નામ રોશન કર્યું છે. ઐશ્વર્યાએ કલ્પું કે, મારા પિતા ગણપતભાઈ પટેલ એસ.ટી.માં કંડક્ટર તરીકે ફરજ બજાવે છે. ગણપતભાઈની બે દિકરીઓમાંની મોટી દિકરી ઐશ્વર્યાએ પિતાના સપનાઓ પણ સાકાર કર્યા છે. માતા શ્રીમતિ મીનાબેને કલ્પું કે, આજના સમયમાં છોકરીઓ દરેક ક્ષેત્રમાં છોકરાઓની સમકક્ષ કાર્ય કરી રહી છે. ત્યારે મે મારી દિકરીને પણ પાયલોટ બનાવવા માટે કોઈ ક્યાશ રાખી ન હતી. ઐશ્વર્યાએ કલ્પું કે, રાજ્ય સરકાર દ્વારા અમારા જેવા મધ્યમ વર્ગના પરિવારની દિકરીઓને આટલી માતબર રકમ મળી છે જેના કારણે હું મારા સપનાઓને સર કર્યા છે જે બદલ આભાર વ્યક્ત કરું છું.

તળપદા પટેલ પરિવારની દિકરી અને સંસ્કારભારતી વિદ્યાલયની વિદ્યાર્થીની ઐશ્વર્યા આકાશમાં ભરશે ઉડાન : ઐશ્વર્યાએ માતાપિતાના સ્વપ્નાઓ સાકાર કર્યા: રાજ્ય સરકાર તરફથી રૂ. ૨૫ લાખની માતબર લોન સહાય મળી: કોમર્શીયલ પાયલોટની તાલીમ લઈને ઐશ્વર્યાએ સમગ્ર સમાજનું નામ રોશન કર્યું: